

PRIJEDLOG

**ZAKON
O KEMIČALIJAMA**

Sarajevo, veljača 2014. godine

ZAKON O KEMIKALIJAMA

I - TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim zakonom uređuju se klasifikacija, pakiranje i označavanje opasnih kemikalija; razmjena podataka o kemikalijama kroz sigurnosno-tehnički list; integralni inventar kemikalija proizvedenih i uvezenih; dobra laboratorijska praksa; ograničenja i zabrane supstanci koje izazivaju zabrinutost; uvjeti za uvoz i izvoz kemikalija za koje je propisan postupak prethodne suglasnosti; odobrenja za vršenje djelatnosti proizvodnje, prometa i korištenja opasnih kemikalija; sustavno praćenje kemikalija; stavljanje na tržište deterdženata; nadzor i druga pitanja od značaja za sigurno upravljanje kemikalijama.

(2) Ovaj zakon zasniva se na načelu da proizvođači, uvoznici ili krajnji korisnici treba da osiguraju da proizvode, prodaju na tržište ili koriste supstance koje nemaju štetno dejstvo na ljudsko zdravlje ili životnu sredinu.

(3) Odredbe ovog zakona zasnovane su na načelu predostrožnosti.

Članak 2.

(1) Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- a) kemikalija označava kemijsku supstancu i kemijski preparat koji sadrži kemijsku supstancu;
- b) kemijska supstanca (u daljnjem tekstu: supstanca) označava kemijski element ili njegovo jedinjenje u prirodnom stanju ili dobijeno u proizvodnom procesu, uključujući aditive potrebne za očuvanje njegove stabilnosti i nečistoće koje proizilaze iz proizvodnog procesa, a isključujući rastvarač koji se može izdvojiti bez utjecaja na stabilnost supstance ili promjenu njenog sastava;
- c) kemijski preparat (u daljnjem tekstu: preparat) označava smjesu ili rastvor sastavljen od dvije ili više supstanci;
- d) polimer označava supstancu sastavljenu od molekula koje karakterizira lanac jedne ili više vrsta monomernih jedinica. Molekularne mase tih molekula moraju biti raspodijeljene unutar područja u kome se razlike u molekularnoj masi mogu prije svega pripisati razlikama u broju monomernih jedinica. Polimer sadrži:
 - više od 50% masenog udjela molekula sa najmanje tri monomerne jedinice (monomerna jedinica označava monomerne supstance u polimeru poslije reakcije) koje su kovalentnom vezom povezane sa najmanje jednom drugom monomernom jedinicom ili drugim reaktantom,
 - manje od 50% masenog udjela molekula iste molekulske mase;
- e) monomer označava supstancu koja može da uspostavlja kovalentne veze sa lancem drugih sličnih ili različitih molekula, pod uvjetima relevantne reakcije formiranja polimera koja se koristi za dati proces;
- f) proizvod (ili artikl) označava predmet kojem se tijekom proizvodnje daje određen oblik, površina ili izgled koji određuju njegovu funkciju više nego njegov kemijski sastav;
- g) međuproizvod označava supstancu koja se troši, upotrebljava ili proizvodi za kemijsku obradu radi pretvaranja u drugu supstancu (u daljnjem tekstu: sinteza);

1) neizolirani međuproizvod označava međuproizvod koji se za vrijeme sinteze ne uklanja namjerno (osim radi uzimanja uzorka) sa opreme na kojoj se vrši sinteza. Ta oprema obuhvata posudu za reakciju, prateću opremu i svu opremu kroz koju supstanca prolazi za vrijeme stalnog ili serije procesa, kao i cijevi za prijenos iz jedne u drugu posudu radi narednog koraka u reakciji, ali ne obuhvata rezervoare ili druge posude u kojima se supstanca pohranjuje poslije proizvodnje,

2) međuproizvod izoliran na licu mjesta označava međuproizvod koji ne ispunjava kriterije za neizolirani međuproizvod i čija se proizvodnja kao i sinteza druge supstance iz istog međuproizvoda vrši na istom mjestu, od strane jedne ili više pravnih osoba,

3) transportirani izolirani međuproizvod označava međuproizvod koji ne ispunjava kriterije za neizolirani međuproizvod, i koji se transportira ili isporučuje na druga mjesta;

- h) dobra laboratorijska praksa označava sustav kvaliteta koji se odnosi na organizacijske postupke i uvjete pod kojima se pretklinička ispitivanja planiraju, obavljaju, nadgledaju, bilježe, arhiviraju i prikazuju, a koji osiguravaju sigurnost po zdravlje ljudi i životnu sredinu;
- i) akreditiranje označava atestiranje od treće strane, koje se odnosi na tijelo za ocjenjivanje usklađenosti ili laboratoriju, a koristi se kao zvaničan dokaz o njegovoj kompetentnosti za obavljanje specifičnih zadataka ocjenjivanja usklađenosti, odnosno ispitivanja;
- j) akreditirana laboratorija označava ispitnu laboratoriju koja je prošla proceduru akreditiranja u skladu sa međunarodnim standardom ISO/IEC 17025 ili sa standardom BAS ISO/IEC 17025;
- k) proizvođač proizvoda (artikla) označava svaku fizičku ili pravnu osobu koja proizvodi artikl na prostoru Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija BiH);
- l) rukovanje označava proizvodnju, preradu, pakiranje, pohranu, promet, transport, prodaju i korištenje kemikalija ili bilo koju drugu aktivnost pri kojoj se koriste kemikalije;
- m) registrant označava proizvođača ili uvoznika supstance, ili proizvođača ili uvoznika proizvoda (artikla), koji podnosi zahtjev za registraciju za supstancu ili proizvod;
- n) uvoznik označava svaku fizičku ili pravnu osobu koja radi obavljanja registrirane djelatnosti uvozi kemikalije u Federaciju BiH;
- o) stavljanje na tržište označava isporuku ili stavljanje na raspolaganje trećoj osobi na teritoriji Federacije BiH, bilo uz nadoknadu ili bez nadoknade; uvoz se smatra stavljanjem na tržište;
- p) snabdjevač jeste proizvođač, uvoznik, distributer ili krajnji korisnik koji stavlja kemikaliju na tržište Federacije BiH;
- q) krajnji korisnik označava svaku fizičku ili pravnu osobu sa sjedištem u Federaciji BiH, osim proizvođača i uvoznika, koji koristi supstancu samu ili u proizvodu u industrijske ili profesionalne svrhe, uključujući i osobu koja vrši reimport;
- r) distributer ili potrošač se ne smatra krajnjim korisnikom;
- s) akteri u lancu isporuke označavaju sve proizvođače i/ili uvoznike i/ili dalje korisnike u lancu isporuke;
- t) mjesto proizvodnje označava jednu lokaciju, na kojoj se, u slučaju većeg broja proizvođača supstance, izvjesni objekti infrastrukture međusobno dijele;
- u) supstanca sa postepenim uvođenjem označava supstancu koja ispunjava bar jedan od sljedećih kriterija:

1) nalazi se na listi Europskog popisa postojećih komercijalnih kemijskih supstanci,

2) proizvedena je u nekoj od zemalja Europske zajednice (u daljnjem tekstu: EZ) ili u zemljama koje su pristupile Europskoj uniji 1. januara 1995. godine ili 1. maja 2004. godine, ali je proizvođač ili uvoznik nisu plasirali na tržište, najmanje jednom tijekom petnaest godina prije stupanja na snagu ovog zakona, pod uvjetom da proizvođač ili uvoznik ima dokumentiranih dokaza za to.

- v) znanstvena istraživanja i razvoj označavaju svaki znanstveni eksperiment, analizu ili kemijsko istraživanje koji se vrše pod kontroliranim uvjetima u opsegu manjem od jedne tone godišnje;
- w) istraživanje i razvoj proizvoda i procesa označava svaki znanstveni razvoj koji se odnosi na razvoj proizvoda ili dalji razvoj supstance, same, u preparatima ili u proizvodima, za vrijeme čega se koriste pilot-postrojenja ili probna proizvodnja za razvoj proizvodnog procesa i/ili testiranje oblasti primjene supstance;
- x) uporaba supstance od strane registranta označava industrijsku ili profesionalnu uporabu supstance od strane podnositelja zahtjeva za registraciju supstance;
- y) potpuno izvješće o studiji označava kompletan i sveobuhvatan opis aktivnosti izvršene radi dobijanja neophodnih informacija; pokriva potpuni znanstveni dokument objavljen u literaturi koji opisuje sprovedenu studiju ili potpuno izvješće koje je pripremila kuća koja vrši testiranje i koji opisuje navedenu studiju;
- z) sažeti opis istraživanja označava detaljan rezime ciljeva, metoda, rezultata i zaključaka potpunog izvješća o studiji koji daje dovoljno informacija da bi se dala neovisna ocjena studije, uz smanjenje potrebe za konsultiranjem potpunog izvješća o studiji;
- aa) rezime studije označava skraćeni prikaz ciljeva, metoda, rezultata i zaključaka kompletnog istraživanja koji osigurava dovoljno informacija da bi se napravila procjena relevantnosti studije;
- bb) ograničenje označava svaki uvjet za zabranu ili samu zabranu proizvodnje, uporabe ili plasmana na tržište;
- cc) isporučitelj supstance ili proizvoda označava svakog proizvođača, uvoznika, daljeg korisnika ili distributera koji plasira na tržište supstancu, samu ili u preparatu, ili preparat;
- dd) isporučitelj artikla označava svakog proizvođača, uvoznika, distributera ili drugog aktera u lancu isporuke, koji plasira artikle na tržište;
- ee) primatelj supstance ili preparata označava daljeg korisnika ili distributera kojem se isporučuje supstanca ili preparat;
- ff) primatelj proizvoda označava industrijskog ili stručnog korisnika ili distributera kojem se proizvod isporučuje, ali ne uključuje potrošača;
- gg) mogućnost izlaganja označava niz uvjeta, uključujući operativne uvjete i mjere kontrole rizika, koji opisuju kako se supstanca proizvodi ili upotrebljava za vrijeme svog životnog ciklusa i kako proizvođač ili uvoznik kontrolira ili preporuča daljnjim korisnicima kako da kontroliraju izlaganje ljudi i životne sredine; ove mogućnosti izlaganja mogu pokrivati specifičan proces ili više procesa, ili uporaba ovisno od slučaja;
- hh) kategorija uporabe i izlaganja odnosi se na scenario izlaganja koji pokriva širok spektar procesa ili uporaba, kada su procesi ili uporabe povezane, makar minimalno, u uvjetima kratkog opisa uporabe;
- ii) kemijski naziv prema IUPAC nomenklaturi jeste naziv kemikalije identificiran u nomenklaturi Međunarodne unije za čistu i primijenjenu kemiju;

- jj) deterdžent jeste supstanca ili preparat koji sadrži sapune, odnosno druge surfaktante (površinski aktivne kemikalije) i koristi se za pranje i čišćenje; u deterdžente spadaju i pomoćni preparati za pranje (pretpranje, ispiranje ili izbjeljivanje odjeće), omekšivači rublja, preparati za druga čišćenja i slično;
- kk) pranje jeste čišćenje veša, sudova i ostalih tvrdih površina;
- ll) čišćenje je definirano standardom ISO 862/84;
- mm) surfaktant (površinski aktivna kemikalija) jeste bilo koja organska supstanca, odnosno preparat koji ima površinska aktivna svojstva i koji sadrži jednu ili više hidrofилnih i hidrofobnih grupa koje su sposobne da smanje površinski napon vode formirajući raširen ili adsorbujući monosloj na dodiru voda-zrak i stvore emulziju, odnosno mikroemulziju, odnosno micidele, kao i da se adsorbuju na dodiru voda - čvrsta površina;
- nn) primarna biorazgradljivost jeste strukturna promjena surfaktanta pod dejstvom mikroorganizama čime se gubi njegova površinski aktivna sposobnost zbog razgradnje njegove strukture;
- oo) potpuna aerobna biorazgradljivost je takva razina biorazgradljivosti da se surfaktant uz pomoć mikroorganizama u prisustvu kiseonika potpuno razgradi na ugljen dioksid, vodu i mineralne soli;
- pp) postupak prethodnog pristanka (Prior Informed Consent - u daljnjem tekstu: PIC) je postupak prema kojem se kemikalije koje su zabranjene, ili čija je uporaba ograničena u državi izvoznici, smiju izvoziti samo ako se o tome prethodno obavijesti država uvoznica; kemikalije koje su na PIC popisu mogu se izvoziti samo uz pristanak države uvoznice; ako država uvoznica ne pristane na uvoz, obvezna je na svom području postupiti sukladno toj odluci;
- qq) zabranjena kemikalija znači:
 - 1) kemikalija opće uporabe čije su sve upotabe u okviru jedne ili više kategorija ili potkategorija zabranjene putem konačnog regulatornog postupka EZ u cilju zaštite zdravlja ljudi i životne sredine, ili
 - 2) kemikalija za koju nije dobijeno odobrenje za prvu uporabu ili je povučena od strane industrije sa tržišta;
- rr) strogo ograničena kemikalija je:
 - 1) kemikalija čija gotovo sva korištenja potpadaju pod jednu ili više kategorija ili potkategorija koje su zabranjene konačnim regulatornim postupkom, ali čija je uporaba u određene specifične svrhe dozvoljena, ili
 - 2) kemikalija namijenjena za gotovo sva korištenja koja je odbijena ili povučena od strane industrije bilo sa tržišta EZ bilo iz daljeg razmatranja u postupku obavješćivanja, registracije ili procesa odobravanja i gdje postoji zabrinutost zbog rizika po zdravlje ljudi i životnu sredinu;
- ss) mjerodavni organ glede ovog zakona je Federalno ministarstvo zdravstva (u daljnjem tekstu: Ministarstvo);
- tt) imenovano državno tijelo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BiH) je tijelo ovlašteno da djeluje u ime Bosne i Hercegovine u izvršenju administrativnih funkcija prema zahtjevima Roterdamske konvencije za uvoz i izvoz naročito opasne kemikalije i pesticida (u daljnjem tekstu: Roterdamska konvencija);
- uu) akti doneseni temeljem konačnog regulativnog postupka imaju za cilj zabranu ili strogo ograničenje uporabe neke kemikalije, i
- vv) globalno harmoniziran sustav (Globally Harmonized System - u daljnjem tekstu: GHS) označava sustav za standardizaciju i harmonizaciju klasifikacije i označavanja kemikalija.

Članak 3.

(1) Zabranjuje se svaki vid diskriminacije temeljem rase, boje kože, spola, jezika, religije ili vjerovanja, političkih i drugih uvjerenja, nacionalnog i socijalnog podrijetla, prilikom obavljanja radnji na temelju ovog zakona i propisa donesenih na temelju ovog zakona.

(2) Izrazi koji imaju rodno značenje, a koji se koriste u ovom zakonu i propisima koji se donose na temelju ovog zakona, obuhvataju na jednak način muški i ženski rod, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu.

Članak 4.

(1) Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na:

- a) lijekove i medicinska sredstva koja se koriste u humanoj i veterinarskoj medicini,
- b) radioaktivne kemikalije i radioaktivni otpad,
- c) kemikalije koje se nalaze pod nadzorom carine i koje su privremeno pohranjene ili koje su u tranzitu, ali podliježu proceduri praćenja ulaska i izlaska iz zemlje,
- d) transport opasnih kemikalija željeznicom, kopnenim putevima, kopnenim vodotokovima, morem, vazduhom i poštanskim prometom,
- e) supstance i preparate koji se glede propisa koji uređuju materiju upravljanja otpadom smatraju otpadom,
- f) kozmetičke proizvode (sredstva za osobnu higijenu, njegu i uljepšavanje lica i tijela),
- g) duhanske proizvode,
- h) aditive i začine koji se nalaze u hrani za ljude i životinje,
- i) neizdvojeni poluproizvod.

(2) Odredbe ovog zakona koje se odnose na Inventar kemikalija, osim u dijelu koji se odnosi na dostavljanje podataka za Integralni inventar kemikalija i supstanci koje izazivaju zabrinutost, ne primjenjuju se na kemikalije koje se u finalnom obliku stavljaju na tržište kao:

- a) biocidni proizvodi koji su regulirani posebnim zakonom,
- b) sredstva za zaštitu bilja koja su regulirana posebnim zakonom.

(3) Odredbe ovog zakona koje se odnose na uvoz i izvoz opasnih kemikalija ne primjenjuju se na:

- a) kemijsko oružje i prekursore za kemijsko oružje,
- b) prekursore opojnih droga i psihotropnih supstanci,
- c) streljiva i eksplozive,
- d) mineralna đubriva,
- e) hranu za ljude i životinje koja sadrži opasnu kemikaliju kao aditiv ili začin,
- f) kemikalije koje se koriste u svrhe znanstvenog istraživanja i razvoja u količinama koje neće utjecati štetno na zdravlje ljudi i životnu sredinu, a najviše u količinama do 10 kg, za svaku kemikaliju prilikom svakog uvoza, i
- g) sredstva za zaštitu bilja (osim u dijelu koji se odnosi na PIC postupak).

(4) Odredbe ovog zakona koje se odnose na klasifikaciju, označavanje i pakiranje ne primjenjuju se na kemikalije kada se te kemikalije u finalnom obliku stavljaju na tržište kao:

- a) lijek ili medicinsko sredstvo koje se koristi u humanoj medicini ili veterini,
- b) kozmetički proizvod,

c) aditivi i začini kada se nalaze u hrani za ljude ili životinje.

(5) Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na sredstva za zaštitu bilja u dijelu koji se odnosi na promet i uporabu sredstava za zaštitu bilja, zabrane, ograničenja prometa i registraciju sredstava za zaštitu bilja.

Članak 5.

(1) Na sredstva za zaštitu bilja odredbe ovog zakona u potpunosti se primjenjuju u dijelu kojim se reguliraju: klasifikacija, pakiranje i označavanje, dobra laboratorijska praksa, postupak suglasnosti po prethodnom obavještenju (PIC).

(2) Odredbe ovog zakona odnose se i na one supstance ili proizvode za koje federalni ministar zdravlja (u daljnjem tekstu: ministar) u propisanom postupku utvrdi da mogu utjecati štetno na zdravlje ljudi i životnu sredinu.

II - KLASIFIKACIJA, PAKIRANJE I OZNAČAVANJE KEMIKALIJA

1. Klasifikacija, pakiranje i označavanje

Članak 6.

(1) Pravna osoba koja kao registrirani proizvođač ili uvoznik stavlja opasnu kemikaliju ili proizvod koji je sadrži na tržište dužna je da tu opasnu kemikaliju ili proizvod klasificira, označi i pakira sukladno ovom zakonu i propisima donesenim na temelju njega, kao i propisima o zaštiti potrošača u BiH.

(2) Postupak klasifikacije, označavanja i pakiranja kemikalija vrši se sukladno Globalno harmoniziranom sustavu za klasifikaciju i označavanje kemikalija.

(3) Klasifikacija, označavanje i pakiranje ne odnosi se na kemikalije:

a) koje su pod carinskim nadzorom u carinskim skladištima ili slobodnim zonama radi ponovnog izvoza ili tranzita ako se na njima ne sprovodi postupak prerade ili obrade;

b) koje se koriste u znanstveno-istraživačke svrhe i razvoj i ne stavljaju se na tržište, a koriste se pod kontroliranim uvjetima i sa smanjenom izloženošću.

Članak 7.

Ako zemlja uvoznik zahtijeva od izvoznika iz Federacije BiH da kemikaliju klasificira, označi i upakira na drugačiji način nego što je propisano ovim zakonom, to je dozvoljeno samo ako je traženi postupak sukladan međunarodnim standardima.

2. Postupak klasifikacije

Članak 8.

(1) Opasne kemikalije su kemikalije koje se mogu klasificirati u najmanje jednu od klasa opasnosti.

(2) Na temelju procjene opasnosti kemikalije i na temelju utvrđenih kriterija vrši se klasifikacija kemikalije ili određenog proizvoda u određene klase opasnosti prema njihovim fizičkim i kemijskim svojstvima, svojstvima koja utječu na život i zdravlje ljudi, kao i svojstvima koja utječu na životnu sredinu.

(3) Ministar posebnim propisom uređuje klase opasnosti, kriterije za klasifikaciju kemikalija i određenih proizvoda u te klase i postupak klasifikacije.

Članak 9.

(1) Supstanca se klasificira sukladno klasifikaciji supstance istog kemijskog sastava iz Spiska klasificiranih supstanci u Europskoj uniji (u daljnjem tekstu: EU).

(2) Spisak klasificiranih supstanci sadrži opasne supstance koje su jedinstveno klasificirane i označene u EU.

(3) Ministarstvo donosi spisak iz stavka 1. ovog članka i isti redovito ažurira u cilju usklađivanja sa Spiskom opasnih supstanci koje su jedinstveno klasificirane i označene u EU.

(4) Ako se supstanca ne nalazi na Spisku klasificiranih supstanci u EU, klasifikacija te supstance vrši se na temelju analize postojećih podataka o svojstvima te supstance, odnosno na temelju rezultata novih ispitivanja njenih svojstava i upoređivanja tih podataka, odnosno rezultata sa utvrđenim kriterijima za klasifikaciju kemikalije u određene klase opasnosti.

(5) Spisak klasificiranih supstanci objavljuje se u "Službenim novinama Federacije BiH".

Članak 10.

Klasifikacija preparata vrši se metodom izračunavanja opasnosti preparata na temelju podataka o svojstvima supstanci sadržanih u preparatu, na temelju analize postojećih podataka o opasnosti koju taj preparat predstavlja, odnosno izravnim eksperimentalnim ispitivanjima svojstava preparata koja utječu na život i zdravlje ljudi i uspoređivanjem tih podataka, odnosno rezultata sa utvrđenim kriterijima za klasifikaciju kemikalije u određene klase opasnosti.

Članak 11.

(1) U postupku klasifikacije kemikalija mogu se koristiti podatci iz epidemioloških studija, statistički podatci o profesionalnim oboljenjima, odnosno podatci o njihovom utjecaju u slučaju izlaganja ljudi prilikom kemijskog udesa i podatci dobijeni drugim prihvatljivim postupcima utvrđivanja svojstava kemikalije.

(2) Dokazi o opasnosti kemikalija dobijeni ispitivanjima na životinjama koriste se bez obzira na nedostatke nalaza o tim efektima na ljude u studijama i istraživanjima iz stavka 1. ovog članka.

(3) Svojstva kemikalija u cilju klasifikacije određuju se za onaj oblik, odnosno fizičko stanje kemikalije u kome se ona koristi, odnosno u kom obliku će se staviti na tržište.

Članak 12.

(1) Opasne supstance za koje se vrše nova ispitivanja u cilju procjene njihove opasnosti u postupku klasifikacije, pošto se ne nalaze na Spisku klasificiranih supstanci EU, treba da se ispituju tako da se ne koriste kičmenjaci gdje god je to moguće.

(2) U svrhu klasifikacije kemikalije zabranjeno je sprovođenje ispitivanja na primatima.

3. Metode ispitivanja, pakiranje i označavanje

Članak 13.

(1) Nova ispitivanja kemikalija u postupku klasifikacije kemikalije vrše se po propisanim metodama.

(2) Podatci o toksikološkim i ekotoksikološkim ispitivanjima dobijaju se u laboratorijama koje su usklađene sa načelima dobre laboratorijske prakse.

(3) Ministar posebnim propisom uređuje metode ispitivanja za svrhu procjene opasnosti u postupku klasifikacije kemikalije i druge prihvatljive načine utvrđivanja svojstava kemikalije, a sukladno europskim propisima vezanim za utvrđivanje ispitnih metoda.

Članak 14.

(1) Pravna osoba registrirana za proizvodnju ili uvoz opasnih kemikalija, kada stavlja na tržište kemikalije ili proizvode klasificirane kao opasne, dužna je da osigura pakiranje koje odgovara svojstvima opasne kemikalije i svrsi i načinu korištenja te kemikalije, kao i da to pakiranje označi na način propisan ovim zakonom i propisima donesenim na temelju njega.

(2) Način označavanja i pakiranja opasnih kemikalija ovisi od toga da li su one zapakirane u jednom pakiranju ili se nalaze u unutarnjem i spoljašnjem pakiranju, odnosno da li su isto zapakirane za stavljanje na tržište i za transport.

(3) Označavanje na pakiranju opasne kemikalije ili određenog proizvoda mora naročito da sadrži: trgovačko ime kemikalije, imena opasnih kemikalija sadržanih u preparatu, naziv i sjedište proizvođača ili uvoznika, količinu kemikalije u pakiranju, kao i grafičke prikaze, oznake upozorenja i obavještenja o opasnosti i tekst koji ukazuje na opasna svojstva kemikalije.

(4) Označavanje na pakiranju mora biti na jednom od jezika koji je u službenoj uporabi u BiH.

Članak 15.

(1) Opasna kemikalija se može staviti u promet samo u originalnom pakiranju proizvođača opasne kemikalije, u količinama prilagođenim potrebama tržišta i u ambalaži koja osigurava jednostavno i sigurno korištenje.

(2) Opasna kemikalija mora biti označena tako da je moguće raspoznavanje opasnosti i od strane osoba sa posebnim potrebama.

(3) Pakiranja za opasne kemikalije, uključujući i kemikalije koje se nalaze u općoj uporabi u maloprodaji ne smiju izgledom sličiti pakiranjima u kojima se drže hrana ili predmeti opće uporabe i moraju imati sigurnosni zatvarač koji onemogućava otvaranje pakiranja od strane djece, te ne smiju biti izrađena od lako lomljivog materijala.

Članak 16.

Proizvođač ili uvoznik koji stavlja na tržište opasnu kemikaliju ili određeni proizvod koji nije opasan, ali sadrži barem jednu supstancu koja je klasificirana kao opasna, dužan je prilikom reklamiranja da istakne njena opasna svojstva i da načinom reklamiranja ne dovede njene korisnike u zabludu oko opasnih svojstava kemikalije, odnosno proizvoda.

Članak 17.

Ministar posebnim propisom uređuje način pakiranja, označavanja i reklamiranja opasne kemikalije i određenog proizvoda, u ovisnosti od njihove klasifikacije i način označavanja u ovisnosti od načina pakiranja, kao i način označavanja preparata koji nije opasan, ali sadrži makar jednu opasnu kemikaliju.

Članak 18.

(1) Pravna osoba koja stavlja opasnu kemikaliju u promet dužna je da prikuplja i čuva sve podatke o opasnim kemikalijama koji se odnose na klasifikaciju i označavanje, kao i druge podatke koji su joj potrebni u svrhu sprovođenja odredbi ovog zakona

najmanje deset godina nakon posljednje proizvodnje ili stavljanja na tržište i korištenja kemikalije.

(2) Na zahtjev Ministarstva snabdjevač je dužan dostaviti podatke iz stavka 1. ovog članka.

(3) Ako je pravna osoba koja stavlja opasnu kemikaliju u promet prestala sa radom ili je svoje poslove ili dio svojih poslova ustupila trećoj osobi, obveza čuvanja podataka prelazi na treću osobu, odnosno odgovorna osoba u pravnoj osobi dostavlja te podatke Ministarstvu sa obrazloženjem.

4. Razmjena podataka o kemikalijama kroz sigurnosno-tehnički list

Članak 19.

(1) Proizvođač, uvoznik, dalji korisnik ili distributer opasne kemikalije i sredstva za zaštitu bilja, koji stavlja na tržište opasnu kemikaliju pojedinačno ili proizvod, obvezan je da pruži primatelju kemikalije ili proizvoda, sigurnosno-tehnički list (safety data sheet), (u daljnjem tekstu: STL) sa podacima o sigurnosti urađen sukladno ovom zakonu i propisima donesenim na temelju njega.

(2) Podaci navedeni u STL moraju da odgovaraju informacijama iz izvješća o sigurnosti kemikalije, ako je sačinjen, a scenario izloženosti mora biti naveden u aneksu STL.

(3) STL se dostavlja:

- a) ako opasna kemikalija ili proizvod ispunjavaju kriterije da budu klasificirani kao opasni sukladno ovom zakonu, ili
- b) ako je opasna kemikalija perzistentna, bioakumulativna i toksična (u daljnjem tekstu: PBT) ili veoma perzistentna i veoma bioakumulativna (u daljnjem tekstu: vPvB), ili
- c) ako je opasna kemikalija uvrštena u odgovarajući spisak opasnih kemikalija u EU iz razloga različitih od onih koji su navedeni u toč. a) i b) ovog stavka.

(4) STL sa podacima o sigurnosti dostavlja se na jednom od jezika koji je u službenoj uporabi u BiH.

(5) Iznimno od stavka 4. ovog članka, STL može biti napisan na nekom od stranih jezika, i to za količinu kemikalije manju od 50 kg godišnje za industrijsku ili laboratorijsku uporabu, i to pod uvjetom:

- a) da je STL urađen sukladno ovom zakonu i općem aktu kojim se uređuje ispunjavanje STL,
- b) da se uz STL dostavi uputa za sigurno rukovanje, sa neophodnim podacima iz STL na jednom od jezika koji je u službenoj uporabi u BiH.

(6) Snabdjevač opasnom kemikalijom ili proizvodom, koji je u zakonskoj obvezi da uradi STL, jedan primjerak istog dostavlja Ministarstvu.

Članak 20.

STL sadrži datum izrade i podatke za sljedeće naslove:

- identifikacija opasne kemikalije ili proizvoda i podatci o pravnoj ili fizičkoj osobi koja stavlja kemikaliju u promet,
- identifikacija opasnosti,
- podatci o sastavu preparata,
- mjere prve pomoći,
- mjere za suzbijanje požara,

- mjere u slučaju akcidenta nastalog ispuštanjem kemikalije,
- informacije o načinu rukovanja, uporabe i pohrane,
- nadzor nad izloženošću i osobna zaštita,
- fizičko-kemijska svojstva,
- stabilnost i reaktivnost,
- toksikološki podatci,
- ekotoksikološki podatci,
- informacije o odlaganju,
- informacija o sigurnom načinu transporta,
- podatci o zakonskim propisima koji su obvezujući,
- ostali podatci.

Članak 21.

(1) Proizvođač, uvoznik i krajnji korisnik u obvezi su izvršiti procjenu o sigurnosti kemikalije i osigurati da podaci u STL budu sukladni podacima u toj procjeni.

(2) Ako je STL urađen za neki od proizvoda koji sadrži više supstanci, a učesnik u lancu snabdijevanja je pripremio procjenu o sigurnosti tog proizvoda, dovoljno je da podatci u STL budu sukladni sa izvješćem o sigurnosti proizvoda, umjesto sa izvješćima o sigurnosti urađenim za svaku supstancu u proizvodu pojedinačno.

(3) Snabdjevač je dužan na zahtjev primatelja osigurati primatelju STL i kad on nabavlja preparat koji nije klasificiran kao opasan, ako sadrži:

- a) najmanje jednu kemijsku supstancu klasificiranu kao opasnu po ljudsko zdravlje i životnu sredinu u količini od najmanje 1% od mase preparata koji nije u gasovitom stanju, odnosno najmanje 0,2% od zapremine preparata koji je u gasovitom stanju; ili
- b) najmanje jednu supstancu, u količini od najmanje 0,1% od mase preparata koji nije u gasovitom stanju, koja ispunjava kriterije za identifikaciju kao PBT ili vPvB, ili je uvrštena u odgovarajući popis u EU iz razloga različitih od onih koji su navedeni u točki (a) ovog članka; ili
- c) supstancu za koju su propisane maksimalno dozvoljene koncentracije u radnoj sredini u Federaciji BiH.

Članak 22.

Kada je za opasne kemikalije ili preparate koji se nude ili prodaju u općoj uporabi pruženo dovoljno informacija kako bi korisnici mogli poduzeti potrebne mjere za zaštitu zdravlja ljudi i zaštitu životne sredine, STL se ne mora podnositi, osim ako to zatraži dalji korisnik ili distributer.

Članak 23.

(1) Opskrbljivač koji je u obvezi da uradi STL dužan je da vrši izmjene i dopune sadržaja STL sukladno novim saznanjima o opasnoj kemikaliji, naročito o saznanjima o mjerama koje mogu utjecati na smanjenje rizika po zdravlje ljudi i od onečišćenja životne sredine ili o saznanjima o nepoznatim opasnostima od kemikalije, kao i o zakonskim odlukama u svezi s ograničenjem ili zabranom proizvodnje opasne kemikalije ili proizvoda, stavljanjem na tržište ili korištenjem istih.

(2) Izmijenjen i dopunjen STL snabdjevač je dužan dostaviti distributeru ili krajnjem korisniku kome je kemikalija isporučena u prethodnih 12 mjeseci.

(3) Izmijenjen i dopunjen STL mora da sadrži napomenu: "revidiran" i datum kad su izvršene izmjene.

(4) Osobe koje koriste opasne kemikalije dužne su da postupe sukladno predloženim mjerama iz STL u svrhu predostrožnosti u zaštiti zdravlja ljudi i zaštiti životne sredine.

(5) Nova saznanja o opasnim svojstvima kemikalije, kao i druge informacije koje se odnose na sigurnost kemikalije, obvezni su da međusobno razmjenjuju svi u lancu snabdijevanja.

(6) Djelatnicima koji rukuju opasnim kemikalijama ili proizvodima pristup informacijama o kemikaliji i opasnostima kojima oni mogu biti izloženi u tijeku svog rada sa kemikalijom ili proizvodom osigurava poslodavac.

(7) STL se osigurava bez naknade u pisanoj ili u elektronskoj formi.

(8) Ministar posebnim propisom uređuje sadržaj i način izrade STL, kemikalije za koje je potrebno uraditi STL, kao i kriterije za identifikaciju supstanci kao PBT ili vPvB.

5. Procjena sigurnosti kemikalije

Članak 24.

(1) Izvješće o sigurnosti kemikalije iz članka 21. stavak 2. ovog zakona je dokument o procjeni sigurnosti kemikalije i mjerama za smanjenje i kontrolu rizika urađen od strane ovlaštene institucije.

(2) Ministar posebnim propisom uređuje uvjete koje moraju ispunjavati institucije koje vrše procjenu sigurnosti kemikalije, način provjere ispunjenosti tih uvjeta i način izrade izvješća o sigurnosti kemikalije.

(3) Ministar izdaje odobrenje ovlaštenoj instituciji za izradu procjene sigurnosti kemikalije.

(4) Odobrenje iz stavka 3. ovog članka objavljuje se u „Službenim novinama Federacije BiH“.

Članak 25.

(1) Radi sačinjavanja izvješća o sigurnosti kemikalije vrši se procjena sigurnosti kemikalije.

(2) Procjena sigurnosti kemikalije se sastoji iz dvije faze:

a) u prvoj fazi procjene sigurnosti kemikalije vrši se procjena opasnosti od kemikalije po ljude i životnu sredinu, a na temelju fizičkih i kemijskih svojstava kemikalije i procjena da li supstanca ispunjava kriterije za identifikaciju kao PBT ili vPvB.

b) u drugoj fazi procjene sigurnosti kemikalije utvrđuje se procjena sigurnosti i karakterizacija kemikalije za koju je u prvoj fazi utvrđeno da je opasna, da li ista ispunjava kriterije za identifikaciju kao PBT ili vPvB.

(3) Procjena izloženosti i karakterizacija rizika utvrđuje se za sve identificirane načine korištenja opasne kemikalije, što mora biti navedeno i u STL.

Članak 26.

(1) Po utvrđenoj procjeni sigurnosti kemikalije, potrebno je utvrditi i mjere za smanjenje i kontrolu rizika koji predstavlja opasna kemikalija.

(2) Ministar posebnim propisom uređuje način procjene sigurnosti kemikalije, sadržaj izvješća o sigurnosti kemikalije i prijedlog mjera za smanjenje i kontrolu rizika od kemikalije.

Članak 27.

(1) Proizvođač, uvoznik ili krajnji korisnik koji stavlja opasnu kemikaliju na tržište može podnijeti obrazložen zahtjev Ministarstvu da u STL, kao i u obrazloženju na

pakiranju, umjesto imena određene opasne supstance ili supstanci sadržanih u preparatu stavi uobičajen naziv za tu kemikaliju ili naziv koji identificira najvažniju funkcionalnu kemijsku grupu, ako stavljanje naziva određenih opasnih supstanci u STL i na pakiranju može da predstavlja povredu poslovne tajne ili prava na intelektualnu svojinu.

(2) Ministarstvo vrši procjenu opravdanosti zahtjeva iz stavka 1. ovog članka sukladno kriterijima utvrđenim ovim zakonom i donosi rješenje.

(3) Protiv rješenja iz stavka 2. ovog članka nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor kod mjerodavnoga suda sukladno propisima o upravnim sporovima.

(4) Za procjenu opravdanosti zahtjeva o korištenju drugačije identifikacije supstance ili supstance sadržane u preparatu i izdavanje rješenja podnositelj zahtjeva plaća naknadu.

6. Pohrana opasnih kemikalija

Članak 28.

(1) Pravna osoba koja rukuje opasnom kemikalijom obvezna je da pohranjuje opasnu kemikaliju tako da ona ne ugrožava zdravlje ljudi ili životnu sredinu sukladno ovom zakonu.

(2) Ministar posebnim propisom uređuje uvjete pod kojima se može pohranjivati opasna kemikalija ili proizvod.

(3) Pravne i fizičke osobe koje rukuju opasnom kemikalijom ili proizvodom dužne su da sakupljaju, pohranjuju i sigurno odlažu ostatke opasnih kemikalija i ambalažu od istih sukladno propisima o zbrinjavanju opasnog otpada.

7. Maloprodaja

Članak 29.

(1) Opasna kemikalija koja se stavlja na tržište kao proizvod namijenjen širokoj potrošnji može da se prodaje u specijaliziranim prodavnicama za kemikalije, a u drugim prodavnicama moraju da se osiguraju posebni uvjeti za pohranu. U maloprodaji se mogu naći samo one opasne kemikalije (ili proizvodi) koje imaju pribavljena potrebna rješenja u smislu ovog zakona.

(2) Ministar posebnim propisom uređuje uvjete za maloprodajne objekte iz stavka 1. ovog članka za držanje opasnih kemikalija i način označavanja tog prostora.

(3) Za utvrđivanje ispunjenosti uvjeta iz stavka 1. ovog članka podnositelj zahtjeva plaća naknadu.

III - INTEGRALNI INVENTAR KEMIKALIJA

Članak 30.

(1) Integralni inventar kemikalija koje se nalaze na tržištu Federacije BiH sastoji se od Inventara kemikalija i Inventara biocida, a vodi ga Ministarstvo.

(2) Podatke potrebne za Integralni inventar obvezni su dostaviti proizvođači ili uvoznici opasnih kemikalija na temelju odredbi ovog zakona, a za biocide na temelju odredbi posebnog zakona o biocidima.

(3) Integralni inventar vodi se kao elektronička baza podataka.

(4) Ministar posebnim propisom uređuje način vođenja Integralnog inventara.

Članak 31.

(1) Proizvođač ili uvoznik opasne kemikalije koja se proizvodi ili uvozi iznad propisane donje granice na godišnjoj razini u Federaciji BiH dužan je da tu kemikaliju upiše u Inventar kemikalija.

(2) Ministar posebnim propisom uređuje način vođenja Inventara kemikalija, donju granicu za uvoz ili proizvodnju opasne kemikalije iznad koje se kemikalija upisuje u Inventar, kemikalije koje se ne upisuju u Inventar kao i proizvode za koje je obvezan upis u Inventar kemikalija.

Članak 32.

(1) Snabdjevač određene vrste i količine opasne kemikalije dužan je da imenuje osobu koja se stara o pravilnom upravljanju tim kemikalijama (u daljnjem tekstu: savjetnik za kemikalije).

(2) Savjetnik za kemikalije mora da ima odgovarajuću stručnu spremu i posebna znanja u svezi sa vrstom i obimom poslova sa opasnim kemikalijama u pravnoj osobi.

(3) Savjetnik za kemikalije mora biti u stalnom radnom odnosu kod proizvođača, a kod uvoznika kemikalija može biti stalno uposlen, ili povremeno angažiran, ovisno od vrste i obima posla uvoznika.

(4) Ministar imenuje ovlaštenu osobu za provjeru posebnih znanja za savjetnika za kemikalije.

Članak 33.

(1) Proizvođač ili uvoznik opasne kemikalije ili proizvoda dužan je prije otpočinjanja proizvodnje ili uvoza istih da podnese zahtjev Ministarstvu za upis kemikalije iz članka 31. stavak 1. ovog zakona u Inventar kemikalija.

(2) Zahtjev iz stavka 1. ovog članka sadrži: naziv i sjedište proizvođača ili uvoznika, poreski identifikacijski broj, vrstu djelatnosti, ime odgovorne osobe u pravnoj osobi, a gdje postoji i ime savjetnika za kemikalije.

(3) Proizvođač i uvoznik iz stavka 1. ovog članka je dužan da dostavi dosije o kemikaliji i jednom godišnje, najkasnije do 1. ožujka tekuće godine dostavi STL za opasnu kemikaliju koju je proizveo ili uvezao u prethodnoj godini.

Članak 34.

(1) Proizvođač ili uvoznik je dužan sačiniti dosije o opasnoj kemikaliji na temelju evidencije o kemikaliji koju je obvezan da vodi.

(2) Evidenciju iz stavka 1. ovog članka dužan je da vodi i distributer i krajnji korisnik.

(3) Evidencija iz stavka 1. ovog članka sadrži podatke o identitetu kemikalije, distributerima, odnosno krajnjim korisnicima kojima je ta kemikalija isporučena, kao i o količinama kemikalije koja je proizvedena, koja je isporučena kao i podatak o zbirnim količinama kemikalija koje su prodane tim kupcima.

(4) Osobe iz st. 1. i 2. ovog članka evidenciju o opasnim kemikalijama čuvaju najmanje pet godina od dana kada je posljednji put proizvedena, stavljena u promet ili uporabu.

(5) Dosije o kemikaliji naročito sadrži: trgovačko ime kemikalije, podatke o proizvođaču ako se kemikalija uvozi, podatke o količinama, podatke o načinu korištenja kojih je proizvođač ili uvoznik svjestan, podatke o kemijskom sastavu i drugo.

(6) Ministar posebnim propisom uređuje sadržaj dosijea i način vođenja evidencije o kemikaliji.

Članak 35.

(1) Ministarstvo u roku od 90 dana od dana prijema dosijea o kemikaliji i STL provjerava potpunost podataka u dosijeu i STL.

(2) Ako su podatci potpuni, Ministarstvo upisuje opasnu kemikaliju u Inventar kemikalija i dodjeljuje joj inventarski broj.

(3) Podnosiocu dosijea koji je ispunio uvjete iz stavka 2. ovog članka Ministarstvo izdaje rješenje.

(4) Protiv rješenja iz stavka 3. ovog članka ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor sukladno propisima o upravnim sporovima.

(5) Za upis u Inventar kemikalija i provjeru podataka iz dosijea podnositelj plaća naknadu.

Članak 36.

(1) Strani proizvođač koji stavlja opasnu kemikaliju na tržište može ovlastiti osobu koja ima sjedište u Federaciji BiH da zastupa njegove interese u postupku upisivanja opasne kemikalije u Inventar kemikalija i drugim obvezama sukladno ovom zakonu.

(2) Dokaz o ovlaštenjima iz stavka 1. ovog članka proizvođač je dužan dostaviti Ministarstvu.

IV - DOBRA LABORATORIJSKA PRAKSA

Članak 37.

Laboratorije koje vrše kvalitativna i kvantitativna ispitivanja kemikalija za svrhe klasifikacije u opasne kemikalije, kao i kontrolu da li pakiranje odgovara zahtjevima propisanim ovim zakonom ili propisima donesenim na temelju njega, moraju biti akreditirane za ispitivanje tim metodama i za vršenje navedenih kontrola.

Članak 38.

(1) Dobra laboratorijska praksa (u daljnjem tekstu: DLP) predstavlja sustav kvaliteta koji se odnosi na organizacijske postupke i uvjete pod kojima se vrši pretkliničko ispitivanje kemikalije ili proizvoda u akreditiranim laboratorijama, a u cilju dobijanja rezultata koji omogućavaju ocjenjivanje potencijalnih opasnosti od kemikalije po život i zdravlje ljudi, te utjecaj iste na životnu sredinu.

(2) Rezultati laboratorijskih ispitivanja iz stavka 1. ovog članka koriste se u postupcima klasifikacije opasnih supstanci sukladno odredbama ovog zakona, u postupcima registracije supstance ili proizvoda, postupcima prijavljivanja; postupcima pribavljanja dozvole za stavljanje na tržište i korištenje opasne supstance ili proizvoda kad je to propisano i za druga ispitivanja koja su propisana.

(3) Ministar posebnim propisom uređuje načela DLP.

Članak 39.

(1) Ministarstvo vrši procjenu usuglašenosti rada laboratorije sa načelima DLP.

(2) Procjena usuglašenosti rada laboratorije sa načelima DLP utvrđuje se u postupku pregleda, a na zahtjev laboratorije.

(3) Ministar donosi rješenje o usuglašenosti rada laboratorije sa načelima DLP.

(4) Za izdavanje rješenja o usuglašenosti rada laboratorije sa načelima DLP laboratorija plaća naknadu.

Članak 40.

(1) Pregled iz članka 39. stavak 2. ovog zakona vrši ocjenjivač DLP i o pregledu sačinjava zapisnik.

(2) Ocjenjivač DLP mora ispunjavati uvjete glede stručne spreme, radnog iskustva i drugih uvjeta, te mora posjedovati ovlaštenje za te poslove izdano od strane ministra.

(3) U ovlaštenju za obavljanje poslova ocjenjivača DLP mora da stoji izjava ocjenjivača o zaštiti tajnosti podataka sa kojima se sreće u toku rada.

(4) Ministar posebnim propisom uređuje način utvrđivanja usuglašenosti rada laboratorije sa načelima DLP, te bliže uvjete koje mora ispunjavati ocjenjivač DLP.

V - OGRANIČENJA I ZABRANE SUPSTANCI KOJE IZAZIVAJU ZABRINUTOST

Članak 41.

(1) U cilju adekvatne kontrole rizika od supstance koja izaziva zabrinutost i osiguranja zamjene iste odgovarajućom alternativno sigurnijom supstancom i tehnologijom, ako je to tehnički i ekonomski moguće, ministar utvrđuje Listu supstanci koje izazivaju zabrinutost, a za koje je u EU potrebna autorizacija.

(2) Lista supstanci koje izazivaju zabrinutost formira se od supstanci koje ispunjavaju kriterije da budu klasificirane kao karcinogene kategorije 1 ili 2, mutagene kategorije 1 ili 2, toksične po reprodukciju kategorije 1 ili 2 i supstance koje ispunjavaju kriterije za identifikaciju kao PBT ili vPvB.

(3) U Listu supstanci koje izazivaju zabrinutost stavljaju se i supstance koje imaju svojstva štetnog utjecaja na endokrini sustav, te supstance koje imaju perzistentna, bioakumulativna i toksična svojstva ili veoma perzistentna i veoma bioakumulativna svojstva, ali ne ispunjavaju kriterije za identifikaciju kao PBT ili vPvB, a za koje postoje znanstveni dokazi da izazivaju štetne posljedice po zdravlje ljudi i životnu sredinu. Navedena svojstva supstanci se identificiraju od slučaja do slučaja pojedinačnim razmatranjima.

(4) Lista supstanci koje izazivaju zabrinutost objavljuje se u "Službenim novinama Federacije BiH".

Članak 42.

Lista supstanci koje izazivaju zabrinutost sadrži sljedeće podatke:

- a) identitet supstance,
- b) svojstva supstance na temelju kojih je klasificirana sukladno zahtjevima iz članka 41. st. 2. i 3. ovog zakona,
- c) načine korištenja opasne supstance za koje nije potrebna autorizacija po propisima EU.

Članak 43.

Krajnji korisnik supstance koja se nalazi na Listi supstanci koje izazivaju zabrinutost, odnosno preparata koji sadrži tu supstancu, obvezan je da dostavi Ministarstvu dosije sa relevantnim podacima o načinu korištenja supstance, ako taj način korištenja nije prijavio proizvođač ili uvoznik pri upisu u Inventar kemikalija.

Članak 44.

(1) Proizvođač ili uvoznik kemikalije koja je na Listi kemikalija koje izazivaju zabrinutost u dosijeu, pored podataka iz članka 34. stavak 3. ovog zakona, dužan je da osigura i podatke o mogućim alternativnim supstancama i tehnologijama, njihovim opasnostima i rizicima za zdravlje ljudi i životnu sredinu, te tehničke i ekonomske podatke o opravdanosti zamjene supstance sa manje opasnom.

(2) Ministarstvo vrši stručnu procjenu podataka iz dosijea o kemikaliji radi propisivanja mjera za smanjenje rizika i načina sustavnog praćenja korištenja supstance koja izaziva zabrinutost.

(3) Za stručnu procjenu dosijea i prijedlog mjera za zaštitu u svezi sa stavkom 2. ovog članka podnositelj plaća naknadu.

Članak 45.

Pri upisu kemikalije koja izaziva zabrinutost u Inventar kemikalija, pored inventarskog broja kemikalije, upisuju se i mjere za smanjenje rizika pri uporabi i način sustavnog praćenja korištenja supstance koja izaziva zabrinutost.

Članak 46.

(1) Ograničenja i zabrane proizvodnje, stavljanja na tržište i korištenja propisuju se za kemikalije čija uporaba predstavlja neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi ili opasnost po životnu sredinu.

(2) Ograničenja i zabrane iz stavka 1. ovog članka preuzimaju se iz propisa EU, a sadrže zabranjene, odnosno dozvoljene načine korištenja kemikalije, količine i koncentracije, dozvoljene namjene korištenja i druge uvjete vezano za kemikaliju, a koji su u svezi sa zabranom ili ograničenjem uporabe.

(3) Pored ograničenja i zabrana preuzetih iz propisa EU, u pojedinačnom slučaju ministar može zabraniti ili ograničiti proizvodnju, promet ili uporabu kemikalije ili proizvoda u slučaju da postoji neprihvatljiv rizik od kemikalije i njene uporabe u Federaciji BiH.

(4) Protiv rješenja ministra iz stavka 3. ovog članka ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor sukladno propisima o upravnim sporovima.

(5) Ministar posebnim propisom uređuje uvjete iz st. 2. i 3. ovog članka.

Članak 47.

(1) Ako se ograničenja i zabrane iz članka 46. ovog zakona za određene supstance, preparate, odnosno proizvode ne mogu primijeniti iz opravdanih razloga u roku koji odredi ministar, a shodno stupnju rizika po zdravlje ljudi ili opasnost po životnu sredinu, ministar propisuje od kada ta ograničenja i zabrane postaju obvezna.

(2) Rokove iz stavka 1. ovog članka ministar može mijenjati ovisno od socio-ekonomskih, tehničkih razloga ili saznanja o mogućnosti zamjene alternativnim supstancama.

VI - UVJETI ZA UVOZ I IZVOZ KEMIKALIJA

Članak 48.

(1) Promet kemikalije i proizvoda koji su upisani u Inventar kemikalija je slobodan.

(2) Uvoznik opasne kemikalije i proizvoda iz stavka 1. ovog članka u obvezi je prije carinjenja istih podnijeti zahtjev federalnom sanitarnom inspektoru za sprovođenje sanitarnog nadzora nad kemikalijom ili proizvodom i tom prilikom inspektoru staviti na uvid dokaz o upisu u Inventar kemikalija.

(3) Federalni sanitarni inspektor koji je proveo sanitarni nadzor nad kemikalijom koja se uvozi dostavlja Ministarstvu izvješće o izvršenom nadzoru.

(4) Ministar posebnim propisom uređuje sadržaj izvješća i rok dostavljanja izvješća u postupku nadzora nad uvozom kemikalije i proizvoda iz stavka 1. ovog članka.

Članak 49.

(1) U cilju unaprjeđenja suradnje i učešća u podjeli odgovornosti u međunarodnoj trgovini opasnim kemikalijama, Ministarstvo će primijeniti postupak prethodnog obavještenja, kao i postupak davanja suglasnosti na temelju prethodnog obavještenja o utjecaju te supstance na zdravlje ljudi i životnu sredinu (PIC postupak).

(2) Postupak iz stavka 1. ovog članka odnosi se na ograničenja i zabrane za opasne kemikalije iz članka 46. ovog zakona, kao i za kemikalije za koje nije donesen akt kojim se dozvoljava stavljanje kemikalije na tržište ili je taj akt prestao važiti prije isteka roka primjene.

(3) Spisak kemikalija za postupak prethodnog obavještenja i Spisak kemikalija za PIC postupak naročito sadrži: naziv kemikalije, identifikacijski broj kemikalije, tarifnu oznaku i kategoriju, odnosno potkategoriju kemikalije za koju se provodi taj postupak.

(4) Ministar utvrđuje spisak kemikalija za postupak prethodnog obavještenja i Spisak kemikalija za PIC postupak.

Članak 50.

Kategorije kemikalija za koje se sprovodi postupak iz članka 49. stavak 1. su industrijske kemikalije i pesticidi, a potkategorije su:

- a) za industrijske kemikalije potkategorija kemikalija za opću uporabu i potkategorija kemikalija za profesionalnu uporabu,
- b) za pesticide potkategorija sredstava za zaštitu bilja i potkategorija ostalih pesticida koja obuhvata biocidne proizvode u zaštiti bilja i druge kemikalije koje imaju pesticidno dejstvo.

Članak 51.

(1) Za izvoz opasne kemikalije koja podliježe zahtjevima koji se odnose na postupak prethodnog obavještenja izvoznik je dužan da Ministarstvu dostavi tražene informacije u propisanom roku.

(2) Ministarstvo dostavlja mjerodavnom organu zemlje uvoza preko imenovanog državnog tijela BiH obavještenje o izvozu kemikalije iz stavka 1. ovog članka.

(3) Imenovano državno tijelo zemlje uvoza obvezno je potvrditi prijem obavještenja o izvozu kemikalija imenovanom državnom tijelu BiH, nakon čega imenovano državno tijelo BiH potvrđuje o prijemu obavještenja dostavlja Ministarstvu.

(4) Obavještenje iz stavka 2. ovog članka naročito sadrži: identitet kemikalije, podatke o izvozniku kemikalije, kategoriju i potkategoriju kemikalije, kao i podatke o svojstvima kemikalije i mjerama za smanjenje rizika.

Članak 52.

(1) Postupak dobijanja suglasnosti na temelju prethodnog obavještenja sprovodi se za izvoz, odnosno uvoz kemikalije ili proizvoda sa Spiska kemikalija za PIC postupak i kemikalije koja sadrži supstancu sa ovog spiska u takvoj koncentraciji koja prema ovom zakonu mora da se označi kao opasna, a u okviru kategorija kemikalija za koje se sprovodi ovaj postupak.

(2) Ministarstvo je obvezno da surađuje sa imenovanim državnim tijelom BiH u pripremi odgovora i dostavi istih putem imenovanog državnog tijela BiH Sekretarijatu Roterdamske konvencije, u svezi s uvozom svake supstance sa spiska Roterdamske konvencije, kao i preparata i proizvoda koji sadrže te supstance na temelju određenog ograničenja, odnosno zabrane sukladno odredbama ovog zakona.

(3) Za nove kemikalije uvrštene u spisak Roterdamske konvencije, Ministarstvo je obvezno da surađuje sa imenovanim državnim tijelom, te da pripremi odgovor o uvozu predmetne kemikalije najkasnije devet mjeseci od dana dostavljanja upute o donošenju odluke o stavljanju te kemikalije na spisak Roterdamske konvencije, koji priprema Sekretarijat Roterdamske konvencije.

(4) Odgovor iz st. 2. i 3. ovog članka koji se odnosi na sredstva za zaštitu bilja, odnosno za kemikalije koje imaju pesticidno dejstvo priprema se u suradnji sa organima mjerodavnim za sredstva za zaštitu bilja.

Članak 53.

(1) Ministarstvo je u obvezi prilikom davanja suglasnosti za uvoz kemikalije koja podliježe PIC postupku da mjerodavnom organu zemlje izvoznika preko imenovanog državnog tijela dostavi obavještenje o suglasnosti pod određenim uvjetima, odnosno obavještenje o nesuglasnosti za uvoz svake supstance, kao i preparata i proizvoda koji sadrže supstancu koja nije na spisku Roterdamske konvencije, a za koju druge zemlje traže prethodnu suglasnost prema PIC postupku.

(2) Ministarstvo je obvezno da dostavi obavještenje iz stavka 1. ovog članka za uvoz svakog sredstva za zaštitu bilja koje nije na spisku Roterdamske konvencije, a za koje druga zemlja traži, sukladno nacionalnim propisima te zemlje, prethodnu suglasnost, u suradnji sa organima mjerodavnim za sredstva za zaštitu bilja.

Članak 54.

(1) Za kemikalije koje nisu na spisku Roterdamske konvencije, a koje se nalaze na Spisku za PIC postupak, na temelju zahtjeva izvoznika Ministarstvo preko imenovanog državnog tijela traži prethodnu suglasnost prema PIC postupku od mjerodavnog organa zemlje uvoznika.

(2) Ako mjerodavni organ zemlje uvoznika obavijesti Ministarstvo da je suglasan sa uvozom pod određenim uvjetima i u određenom roku, Ministarstvo o tome obavještava izvoznika izdavanjem suglasnosti.

(3) Ministar posebnim propisom uređuje proceduru za PIC postupak, sadržaj zahtjeva uvoznika i izvoznika za pribavljanje prethodne suglasnosti, tražene informacije za potrebe prethodne suglasnosti, rokove i druge uvjete.

Članak 55.

Pri sprovođenju postupka izvoza, izvoznik je dužan da sa podacima dobijenim od zemlje uvoznika u tom postupku postupa sukladno odredbama ovog zakona.

Članak 56.

(1) U postupku dobijanja suglasnosti za izvoz opasne kemikalije i proizvoda za koje se traži postupak prethodnog obavještenja ili PIC postupak Ministarstvo vrši stručnu procjenu podataka.

(2) Za poslove stručne procjene podataka za potrebe iz stavka 1. ovog članka podnositelj zahtjeva plaća naknadu.

Članak 57.

(1) Izvoznik opasne kemikalije koja se nalazi na Spisku za PIC postupak ili na Spisku kemikalija za postupak prethodnog obavještenja obvezan je da do 31. ožujka tekuće godine dostavi Ministarstvu izvješće o količini izvezeno supstance u prethodnoj godini, kao i preparata i proizvoda koji sadrže supstance sa spiska, naziv zemlje izvoza, kao i opće podatke o uvozniku u elektroničkoj formi.

(2) Na temelju podataka iz stavka 1. ovog članka, Ministarstvo vodi evidenciju izvezenih kemikalija po PIC postupku, odnosno kemikalija za koje je potrebno osigurati postupak prethodnog obavještanja, u elektroničkoj formi.

Članak 58.

Na zahtjev mjerodavnog organa zemlje članice Roterdamske konvencije, a preko čije teritorije se obavlja tranzit kemikalije sa spiska Roterdamske konvencije, Ministarstvo dostavlja tražene informacije u roku od 15 dana prije prvog dana tranzita i svakog sljedećeg tranzita.

Članak 59.

(1) Ministarstvo donosi spisak kemikalija i proizvoda čija je uporaba, uvoz i izvoz zabranjen.

(2) Spisak kemikalija i proizvoda za koje je uporaba, uvoz i izvoz zabranjen sadrži sljedeće podatke: naziv opasne kemikalije, odnosno proizvoda, identifikacioni broj za kemikaliju i tarifnu oznaku opasne kemikalije i proizvoda koji je predmet zabrane.

(3) Spisak kemikalija iz stavka 1. ovog članka objavljuje se u "Službenim novinama Federacije BiH".

VII - ODOBRENJE ZA VRŠENJE DJELATNOSTI

Članak 60.

(1) Pravna osoba koja obavlja djelatnost proizvodnje, prometa na veliko i korištenja opasne kemikalije dužna je upisati tu djelatnost u sudski registar.

(2) Ministar donosi rješenje kojim se odobrava obavljanje djelatnosti iz stavka 1. ovog članka, protiv kojeg nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor sukladno propisima o upravnim sporovima.

(3) Pravna ili fizička osoba koja se bavi prometom na malo opasne kemikalije i proizvoda koji je sadrži, te fizička osoba, koja koristi opasnu kemikaliju ili proizvod u određene svrhe mora osigurati odobrenje za rad od strane mjerodavnog ministarstva zdravstva kantona (u daljnjem tekstu: kantonalno ministarstvo).

(4) Pravnoj ili fizičkoj osobi koja se bavi prometom opasne kemikalije i proizvoda na malo, rješenje za rad kojim se odobrava obavljanje djelatnosti izdaje kantonalno ministarstvo prema mjestu registracije osobe.

(5) Pravnoj ili fizičkoj osobi koja koristi opasnu kemikaliju u umjetničke svrhe, znanstvene ili druge specifične svrhe, rješenje kojim se odobrava korištenje opasnih kemikalija izdaje kantonalno ministarstvo prema mjestu registracije osobe.

(6) Protiv rješenja kantonalnog ministarstva iz st. 4. i 5. ovog članka dozvoljena je žalba, koja se podnosi Ministarstvu.

(7) Kantonalno ministarstvo dužno je poslije izdavanja rješenja iz stava 3. ovog člana jedan primjerak istog dostaviti Ministarstvu.

(8) Revizija izdatih odobrenja iz st. 2. i 3. ovog člana vrši se nakon pet godina od dana pravomoćnosti rješenja.

(9) Ministar posebnim propisom uređuje opće i posebne uvjete za obavljanje djelatnosti iz stavka 1. ovog članka, klase naročito opasnih kemikalija za koje se donosi odobrenje, kao i opasne kemikalije za koje nije potrebno odobrenje, uputu za utvrđivanje preventivnih mjera koje se upisuju u odobrenje kad je to potrebno, kao i u koje svrhe može da se koristi kemikalija.

(10) Kantonalni ministar mjerodavan za zdravstvo bliže uređuje postupak izdavanja odobrenja za rad pravnim i fizičkim osobama iz st. 4. i 5. ovog članka.

Članak 61.

(1) Zahtjev za dobijanje odobrenja iz članka 60. stavak 2. ovog zakona sadrži naročito: naziv i sjedište pravne osobe i ime odgovorne osobe u pravnoj osobi, naziv kemikalije i svrhu za koju će se koristiti, podatke o preventivnim mjerama koje će se poduzeti u svrhu sigurnog čuvanja i korištenja te kemikalije.

(2) Ministarstvo na temelju podnesenog zahtjeva vrši procjenu da li je u odobrenju potrebno propisati posebne uvjete i u roku od 60 dana od dana podnošenja potpunog zahtjeva izdaje odobrenje.

(3) U postupku utvrđivanja uvjeta za izdavanje odobrenja podnositelj plaća naknadu.

Članak 62.

Obvezu da osiguraju odobrenje iz članka 61. ovog zakona nemaju znanstvene i obrazovne ustanove, kao ni državni, federalni, kantonalni i organi lokalne samouprave kojima su neophodne naročito opasne kemikalije za obavljanje određenih poslova, kao i osobe koje su registrirane za proizvodnju lijekova za humanu i veterinarsku uporabu čija oblast je regulirana posebnim zakonom.

Članak 63.

(1) Opasnu kemikaliju zabranjeno je izdavati osobama mlađim od 18 godina.

(2) Osoba koja preuzima opasnu kemikaliju od uvoznika ili distributera dužna je da mu da na uvid važeći osobni dokument.

Članak 64.

(1) Zahtjev za izdavanje odobrenja iz članka 60. stavak 2. ovog zakona odbit će se ako:

- a) nisu ispunjeni uvjeti propisani ovim zakonom i aktima donesenim na temelju njega,
- b) je bez odobrenja obavljana djelatnost za koju je potrebno odobrenje,
- c) je povezan vlasništvom ili upravljanjem sa osobom kojoj je iz opravdanih razloga odbijen zahtjev za davanje odobrenja.

(2) Ministar donosi rješenje o odbijanju zahtjeva iz stavka 1. ovog članka, protiv kojeg se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor sukladno propisima o upravnim sporovima.

Članak 65.

(1) Ministarstvo, odnosno kantonalno ministarstvo može ukinuti odobrenje iz članka 60. ovog zakona:

- a) ako je nositelj odobrenja uz zahtjev za dobijanje odobrenja dao netočne podatke,
- b) ako aktivnosti sa opasnom kemikalijom za koje je izdano odobrenje izazivaju znatniju štetu po zdravlje ljudi i okoliš nego što je to navedeno u procjeni sigurnosti pri podnošenju zahtjeva,
- c) ako je doneseno odobrenje sa drugim uvjetima,
- d) ako je prestalo obavljanje djelatnosti za koju je odobrenje izdano.

Članak 66.

Pravne osobe koje se bave proizvodnjom opasnih kemikalija ili koriste opasne kemikalije pri proizvodnji moraju ispunjavati sljedeće opće i posebne uvjete:

- a) da imaju objekte izgrađene od čvrstog materijala s posebnim prostorijama za smještaj sirovina za proizvodnju, za pripremu proizvodnje, za proizvodnju, pohranu opasnih kemikalija, odnosno proizvoda do njihovog izdavanja, odnosno distribucije i prostoriju za pohranu otpada od opasnih kemikalija i prazne ambalaže,
- b) da imaju odgovarajuću opremu za proizvodnju i korištenje opasnih kemikalija, te uređaje, aparate i mjerne instrumente u ispravnom stanju,
- c) da imaju osobnu zaštitnu opremu za svakog djelatnika koji rukuje opasnom kemikalijom, urađenu sukladno standardima za rad sa kemikalijom sa kojom se radi,
- d) da imaju osigurana sredstva za pružanje prve pomoći i sredstva za dekontaminaciju, sredstva za održavanje opće higijene radnih prostorija i osobne higijene uposlenih,
- e) da imaju djelatnike sa visokom stručnom spremom pod čijim se neposrednim stručnim nadzorom obavljaju poslovi proizvodnje opasnih kemikalija,
- f) da svim uposlenim djelatnicima prije početka rada sa kemikalijama osiguraju stjecanje znanja o zaštiti od opasne kemikalije,
- g) da djelatnici koji obavljaju poslove sa opasnom kemikalijom budu zdravstveno sposobni, što se dokazuje ljekarskim uvjerenjem izdanim od strane mjerodavne zdravstvene ustanove.

Članak 67.

U proizvodnji opasnih kemikalija konačni proizvod mora biti kontroliran glede sastava i sadržaja nečistoća prema međunarodno preporučenim analitičkim metodama u ovlaštenim laboratorijama.

Članak 68.

Pravne osobe koje koriste opasne kemikalije u znanstveno-istraživačke svrhe ili u analitičkim laboratorijama moraju ispunjavati uvjete glede posebnih mjera zaštite na radu sukladno propisima o zaštiti na radu.

Članak 69.

Pravne osobe koje se bave prometom opasnih kemikalija dužne su:

- a) imati prostorije za pohranu, čuvanje i izdavanje opasnih kemikalija i proizvoda izgrađene od čvrstog materijala,
- b) imati djelatnike visoke stručne spreme za poslove pohrane, čuvanja i izdavanja opasnih kemikalija, ovisno od svojstava opasnih kemikalija, obima i prirode posla,
- c) osigurati stjecanje posebnih znanja za sigurno rukovanje opasnim kemikalijama za djelatnike koji neposredno rukuju istim.

Članak 70.

(1) Pravne i fizičke osobe koje obavljaju uslužne ili posredničke poslove pri kojima ne dolaze u neposredan kontakt sa opasnom kemikalijom moraju imati djelatnike sa posebnim znanjima za rukovanje opasnim kemikalijama.

(2) Pravne ili fizičke osobe iz stavka 1. ovog članka dužna su u roku od 30 dana od dana otpočinjanja ovih uslužnih poslova obavijestiti Ministarstvo.

Članak 71.

(1) Svaki djelatnik koji radi na radnom mjestu sa opasnom kemikalijom obavezan je steći temeljna znanja o zaštiti od opasne kemikalije.

(2) Obveze stjecanja znanja iz stavka 1. ovog članka odnose se i na djelatnike uposlene u pravnim osobama koji se bave proizvodnjom i prometom sredstava za zaštitu bilja ili biocida koji sadrže opasne kemikalije, kao i na fizičke osobe iz članka 60. st. 3. i 4. ovog zakona.

(3) Ministarstvo donosi godišnji plan stjecanja posebnih znanja za osobe koje rukuju opasnim kemikalijama i osigurava njegovo sprovođenje.

(4) Pravne osobe iz članka 60. stavak 1. i fizičke osobe iz članka 60. st. 3. i 4. dužne su da osiguraju uposlenim koji neposredno rukuju opasnim kemikalijama kontinuirano stjecanje znanja za sigurno rukovanje opasnim kemikalijama.

(5) Ministar posebnim propisom uređuje bliže uvjete i način stjecanja znanja iz stavka 4. ovog članka, te program obuke za stjecanje posebnih znanja za savjetnika za kemikalije i provjeru istih iz članka 32. ovog zakona.

(6) Za organizaciju i sprovođenje programa stjecanja stručnog znanja pravna osoba plaća naknadu.

Članak 72.

(1) Pravne i fizičke osobe koje se bave proizvodnjom, prometom ili koriste opasnu kemikaliju istu ne mogu pohranjivati u stambenim objektima niti u neposrednoj blizini istih.

(2) Pravne i fizičke osobe iz stavka 1. ovog članka obvezne su opasne kemikalije držati u posebnim prostorijama, silosima i drugim odgovarajućim posudama.

Članak 73.

(1) Prostorije i ormari u kojima su pohranjene opasne kemikalije moraju biti zaključani, a ključevi zaduženi od strane odgovorne osobe u pravnoj osobi koja ima dozvolu za poslove proizvodnje, prometa, pohrane i korištenja opasne kemikalije, odnosno kod fizičke osobe koja koristi kemikalije.

(2) Na vratima prostorija i ormara u kojima su smještene opasne kemikalije na vidnom mjestu mora stajati znak opasnosti i natpis kojim se upozorava na vrstu opasnosti.

Članak 74.

(1) Pravna i fizička osoba ne može uposliti djelatnika na radnom mjestu u radu sa kemikalijama bez obavljenog zdravstvenog pregleda sukladno propisima o zaštiti na radu.

(2) Djelatnici iz stavka 1. ovog članka obvezni su kontrolirati zdravstveno stanje u toku rada sa opasnim kemikalijama i kroz periodične preglede.

(3) Za vrijeme rada sa opasnim kemikalijama djelatnici su dužni nositi zaštitnu odjeću i obuću, odnosno odjeću koja je namijenjena za zaštitu od opasnosti koja prijeto od kemikalije kojom djelatnik neposredno rukuje.

Članak 75.

(1) Pravna osoba koja se bavi proizvodnjom, prometom ili koristi opasne kemikalije, kao i fizička osoba koja se bavi prometom na malo istih obvezna je da osigura sredstva za pružanje prve pomoći u slučaju nesreće izazvane opasnom kemikalijom.

(2) Pravna i fizička osoba iz stavka 1. ovog članka obvezna je da osigura standardne operativne procedure (u daljnjem tekstu: SOP) o postupanju da bi se spriječile nesreće, o načinu pružanja prve pomoći u slučaju ozljede, te o postupcima

dekontaminacije od opasnih kemikalija. SOP-e moraju biti istaknute na vidnom mjestu i dostupne svim uposlenima.

Članak 76.

(1) Opasne kemikalije u čvrstom ili tečnom stanju koje mogu dospjeti u površinske ili podzemne vodotokove ne smiju se pohranjivati u zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za javno snabdijevanje pitkom vodom sukladno propisima koji uređuju ovu oblast.

(2) Opasne kemikalije koje djeluju u obliku gasa moraju se pohranjivati na određenoj udaljenosti od najbliže stambene zgrade.

(3) Zabranjeno je pohranjivanje opasnih kemikalija na vodnom i priobalnom zemljištu sukladno propisima koji uređuju ovu oblast.

Članak 77.

Opasne kemikalije koje se smatraju otpadom i ambalaža u kojoj su bile smještene opasne kemikalije odlažu se i tretiraju sukladno propisima o upravljanju otpadom.

Članak 78.

(1) Pravne i fizičke osobe koje se bave proizvodnjom, prometom na veliko, pohranom ili prodajom na malo opasnih kemikalija obvezne su da vode evidencije o opasnim kemikalijama.

(2) Izvješće o potrošnji i prometu opasnih kemikalija na godišnjoj razini osobe iz stavka 1. ovog članka dužne su dostaviti Ministarstvu najkasnije do 31. siječnja tekuće godine za proteklu godinu.

(3) Ministar posebnim propisom uređuje način vođenja evidencija iz stavka 1. ovog članka i način dostavljanja podataka iz st. 1. i 2. ovog članka.

Članak 79.

(1) Pravne osobe koje prvi put stavljaju opasnu kemikaliju u promet dužne su u roku od osam dana prije stavljanja opasne kemikalije u promet obavijestiti Ministarstvo.

(2) Uz obavještenje iz stavka 1. ovog članka pravna osoba je obvezna dostaviti deklaraciju i uputu za uporabu za opasnu kemikaliju.

Članak 80.

Proizvođač ili uvoznik koji stavlja opasnu kemikaliju ili proizvod u promet, obvezan je da prilikom reklamiranja istih u reklami navede opasna svojstva kemikalije i proizvoda i proizvoda koji po svojim karakteristikama nije svrstan u opasan ali sadrži kemikaliju koja je klasificirana kao opasna, i da je reklamira na način koji neće dovesti u zabludu korisnika da kemikalija ima opasna svojstva.

VIII - SUSTAVNO PRAĆENJE KEMIKALIJA

Članak 81.

(1) U cilju zaštite zdravlja ljudi i zaštite životne sredine od štetnog utjecaja opasnih kemikalija vrši se sustavno praćenje kemikalija od stavljanja na tržište do uporabe od strane krajnjih korisnika kemikalija, kao i njihovih metabolita u životnoj sredini i u živim organizmima.

(2) Sustavno praćenje kemikalija vrši se i u cilju sprovođenja načina korištenja supstanci koje izazivaju zabrinutost i onih za koje su uvedene mjere zabrane uporabe, odnosno mjere ograničene uporabe.

(3) Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federalni zavod) donosi program sprovođenja sustavnog praćenja kemikalija iz stavka 1. ovog članka, i ovlašten je za njegovo praćenje.

(4) Za stručni dio programa iz stavka 3. ovog članka Federalni zavod može angažirati znanstveno-stručne organizacije i privredne subjekte sa kojima je zaključio ugovor.

Članak 82.

Ukoliko se za potrebe sprovođenja programa sustavnog praćenja kemikalija vrše laboratorijska ispitivanja, ista može vršiti samo laboratorija koja ima akreditirane metode za tražena ispitivanja ili ima ugovor o suradnji sa laboratorijom koja ispunjava te uvjete.

Članak 83.

(1) Zdravstvena ustanova koju ovlasti ministar za vršenje kontrole trovanja obvezna je da Federalnom zavodu dostavlja podatke o osobama otrovanim opasnim kemikalijama i proizvodima koji ih sadrže, o čemu odmah izvješćuje Ministarstvo.

(2) Federalni zavod podatke iz stavka 1. ovog članka koristi za kontrolu rizika koje kemikalije predstavljaju opasnost po ljudsko zdravlje i životnu sredinu.

(3) Ministarstvo će iz baze podataka koju vodi, na traženje zdravstvene ustanove iz stavka 1. ovog članka, dostaviti STL, kao i druge podatke o sigurnosti od kemikalije.

(4) U hitnim slučajevima zdravstvena ustanova može dobiti podatke o sigurnosti kemikalije i od pravne osobe koja je stavila kemikaliju na tržište.

Članak 84.

Ovlaštena zdravstvena ustanova za kontrolu trovanja dužna je da informacije kojima raspolaže, a u svezi sa trovanjima opasnim kemikalijama, dostavi i drugim zdravstvenim djelatnicima, a isti se mogu koristiti samo za medicinske svrhe.

IX - UVJETI ZA STAVLJANJE DETERDŽENTA NA TRŽIŠTE

Članak 85.

(1) Deterdžent se može staviti na tržište ako surfaktant sadržan u tom deterdžentu ispunjava kriterije potpune aerobne biorazgradljivosti i ako druge kemikalije sadržane u deterdžentu ispunjavaju uvjete propisane ovim zakonom.

(2) Deterdžent koji sadrži surfaktant koji ne ispunjava uvjete iz stavka 1. ovog članka može se u izuzetnim slučajevima i za profesionalno korištenje dozvoliti pod uvjetom da surfaktant koji je sadržan u tom deterdžentu ispunjava kriterije primarne biorazgradljivosti i druge propisane uvjete.

(3) Rezultate ispitivanja kojima se dokazuje da deterdžent ispunjava zahtjeve iz stavka 1. ovog članka proizvođač ili uvoznik koji stavlja deterdžent na tržište u obvezi je da čuva i iste dostavlja Ministarstvu po zahtjevu.

(4) Ministar posebnim propisom uređuje bliže kriterije za deterdžente koji se stavljaju na tržište i metode ispitivanja biorazgradljivosti surfaktanta.

Članak 86.

(1) Proizvođač ili uvoznik koji stavlja deterdžent na tržište dužan je da prije stavljanja deterdženta na tržište pribavi rješenje ministra, kojim se odobrava korištenje tog surfaktanta u deterdžentu.

(2) Zahtjev za dobijanje rješenja iz stavka 1. ovog članka podnositelj dostavlja Ministarstvu.

(3) Uz zahtjev iz stavka 2. ovog članka podnositelj dostavlja i tehnički dosije o surfaktantu, koji sadrži podatke o identifikaciji surfaktanta, rezultate ispitivanja biorazgradljivosti, informacije o metabolitima biorazgradnje surfaktanta, podatke o količini surfaktanta i predviđeni način korištenja deterdženta uz prijedlog procjene rizika.

(4) Ministarstvo vrši procjenu tehničkog dosijea o surfaktantima u deterdžentu i odlučuje o zahtjevu u roku od šest mjeseci od dana podnošenja potpunog zahtjeva.

(5) Ministar posebnim propisom uređuje sadržaj tehničkog dosijea o surfaktantu u deterdžentu.

(6) Za procjenu tehničkog dosijea o surfaktantu plaća se naknada.

Članak 87.

(1) Ministarstvo, u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva za izdavanje rješenja kojim se odobrava stavljanje surfaktanta na tržište, može zahtijevati dopunu podataka od podnositelja. Ako procijeni potrebu za istim određuje rok za dostavljanje tih podataka.

(2) Ako Ministarstvo uputi zahtjev za dopunu podataka iz stavka 1. ovog članka, rok za izdavanje rješenja se produžava za onoliko dana koliko je prošlo do dostavljanja traženih podataka.

(3) Ukoliko podnositelj zahtjeva iz stavka 1. ovog članka ne postupi sukladno stavu 2. ovog članka, zahtjev se odbacuje kao nepotpun.

Članak 88.

(1) Prilikom odlučivanja o zahtjevu za donošenje rješenja kojim se odobrava uporaba surfaktanta, Ministarstvo vrši analizu prijedloga procjene rizika surfaktanta ovisno od rezultata ispitivanja biorazgradljivosti, svojstava surfaktanta i njegovih metabolita, količine surfaktanta u deterdžentu i načina korištenja uzimajući u obzir i socio-ekonomsku procjenu opravdanosti uporabe, kao i zahtjeve koji se odnose na zaštitu voda, na sigurnost hrane i održavanje javne higijene sukladno propisima koji uređuju ove oblasti.

(2) Procjena rizika iz stavka 1. ovog članka vrši se na temelju tehničkog dosijea o surfaktantu.

(3) Rješenje ministra kojim se odobrava korištenje surfaktanta u deterdžentu može da sadrži i uvjete pod kojima se koristi surfaktant.

(4) Ako ministar zabrani korištenje surfaktanta u deterdžentu, a isti se već nalazi na tržištu na temelju ranijeg propisa, ministar će u rješenju kojim se zabranjuje korištenje surfaktanta propisati rok u kome se deterdžent mora povući sa tržišta.

(5) Rok iz stavka 4. ovog članka ne može biti duži od dvije godine.

(6) Protiv rješenja iz stavka 4. ovog članka ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor sukladno propisima o upravnim sporovima.

Članak 89.

(1) Pravna osoba koja se bavi proizvodnjom deterdženta i osigurala je rješenje kojim se odobrava korištenje surfaktanta u deterdžentu od strane Ministarstva, ukoliko

dođe do izmjene glede količine surfaktanta u istom proizvodu ili se izmijeni način uporabe deterdženta, dostavlja Ministarstvu tehnički dosije ažuriran novim podacima.

(2) Na temelju informacija iz stavka 1. ovog članka ministar može donijeti novo rješenje kojim se odobrava korištenje surfaktanta pod izmijenjenim okolnostima sadržanim u dosijeu i povući ranije izdato rješenje, ili zabraniti korištenje surfaktanta u deterdžentu novim rješenjem, uz obvezu da odredi krajnji rok u kojem se taj deterdžent mora povući sa tržišta.

(3) Protiv rješenja iz stavka 2. ovog članka nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor sukladno propisima o upravnim sporovima.

Članak 90.

(1) Listu surfaktanata koji se mogu koristiti u deterdžentima za koje je Ministarstvo izdalo rješenje, kojim se odobrava njihovo korištenje, način korištenja i ograničenja u namijeni, utvrđuje ministar.

(2) Lista surfaktanata kojima je zabranjeno korištenje u deterdžentu objavljuje se u "Službenim novinama Federacije BiH".

Članak 91.

Laboratorije koje utvrđuju biorazgradljivost surfaktanta moraju osigurati sustav kvaliteta usklađen sa načelima DLP, uz osigurane akreditirane metode pri ispitivanju biorazgradljivosti surfaktanta.

Članak 92.

(1) Pravna osoba koja stavlja deterdžent na tržište obvezna je da isti označi sukladno odredbama ovog zakona koje se odnose na klasifikaciju, pakiranje i označavanje, kao i druge specifične zahtjeve sukladno ovom zakonu.

(2) Pravna osoba koja stavlja deterdžent na tržište, a koji je namijenjen općoj uporabi, uradit će listu podataka o sastavu deterdženta, načinu uporabe istog i čuvati je ovjerenu od strane odgovorne osobe najmanje pet godina. Podaci sadržani u listi podataka moraju biti dostupni javnosti.

(3) Ministar posebnim propisom uređuje specifičan način označavanja deterdženta i sadržaj liste podataka o sastavu i načinu uporabe deterdženta.

X - POSEBNE ODREDBE

Članak 93.

(1) Ministarstvo osigurava mehanizme kojima se određeni podatci dobijeni u postupku upisa u Inventar kemikalija od podnositelja zahtjeva stavljaju javnosti na raspolaganje.

(2) Podaci koji moraju biti dostupni javnosti odnose se naročito na:

- a) ime opasne supstance sadržane u kemikaliji ili proizvodu po IUPAC nomenklaturi,
- b) trgovačko ime kemikalije,
- c) klasifikacija i označavanje kemikalije,
- d) podatci o fizičkim i kemijskim svojstvima kemikalije,
- e) podatci o sudbini kemikalije, same ili u proizvodu kroz životni ciklus iste, posebno njen utjecaj na životnu sredinu,
- f) rezultati toksikoloških i ekotoksikoloških ispitivanja,
- g) prag efekta,
- h) uputa za sigurno rukovanje,

- i) analitičke metode za identifikaciju opasne supstance u slučaju akcidenta, kao i za određivanje izloženosti ljudi i životne sredine.

Članak 94.

(1) Podatci koji ne smiju biti dostupni javnosti, a koje Ministarstvo čuva kao poslovnu tajnu su sljedeći:

- a) podatci o točnom sastavu preparata;
- b) precizni podatci o svakoj namjeni i načinu primjene opasne supstance;
- c) odnosi u poslovanju između proizvođača, uvoznika, distributera i krajnjeg korisnika u lancu snabdijevanja;
- d) precizne količine supstance proizvedene i stavljene na tržište.

(2) U hitnim slučajevima, ukoliko ministar procijeni da je potrebno, a u cilju zaštite ljudi i životne sredine, podatci iz stavka 1. ovog članka mogu se učiniti dostupnim javnosti.

Članak 95.

(1) Pored podataka koji se dostavljaju Ministarstvu na temelju ovog zakona ili na opravdani zahtjev Ministarstva, a koji su navedeni kao poslovna tajna, na zahtjev osobe koja dostavlja podatke određenim stupnjem povjerljivosti mogu biti označeni i drugi podatci.

(2) Ministar, na temelju procjene opravdanosti zahtjeva za označavanje određenim stepnjem povjerljivosti podataka iz stavka 1. ovog članka, donosi rješenje o odobravanju zahtjeva ili odbija zahtjev sa obrazloženjem.

(3) Za procjenu opravdanosti zahtjeva iz stavka 2. ovog članka plaća se naknada.

Članak 96.

Osobe uposlene u Ministarstvu, zdravstveni djelatnici i suradnici, kao i druge osobe kojima su u obavljanju poslova dostupni podatci koji su ovim zakonom utvrđeni kao poslovna tajna ili imaju oznaku drugog stupnja povjerljivosti, koji je utvrđen postupkom od strane Ministarstva, obvezni su da ih čuvaju i po prestanku obavljanja tih poslova.

Članak 97.

(1) Da bi se osiguralo adekvatno upravljanje kemikalijama u svim fazama životnog ciklusa kemikalije od proizvodnje do odlaganja i time doprinijelo održivom razvoju Federacije BiH u oblasti kemikalija, Vlada Federacije BiH osniva Zajedničko radno tijelo za integrirano upravljanje kemikalijama (u daljnjem tekstu: Zajedničko radno tijelo), pri čijem imenovanju je potrebno da se udovolji ravnopravnoj zastupljenosti oba spola.

(2) Zajedničko radno tijelo za integrirano upravljanje kemikalijama osniva se od predstavnika ministarstava BiH mjerodavnih za pitanja vanjske trgovine i ekonomskih odnosa, te civilnih poslova, predstavnika Uprave BiH za zaštitu zdravlja bilja, predstavnika federalnih ministarstava mjerodavnih za pitanja zdravstva, poljoprivrede, okoliša i turizma, unutarnjih poslova, predstavnika federalnog zavoda, kao i predstavnika privrednih subjekata, znanstveno-istraživačkih institucija i predstavnika drugih organizacija i institucija, kao stručnih članova, koji će kompetentno odlučivati o ostvarivanju načela iz dokumenta Strateškog pristupa međunarodnom upravljanju kemikalijama.

(3) Za potrebe Zajedničkog radnog tijela Ministarstvo vrši stručne i administrativno-tehničke poslove.

(4) Parlament Federacije BiH, na prijedlog Vlade Federacije BiH, donosi Strategiju kemijske sigurnosti Federacije BiH u cilju efikasnog i transparentnog provođenja politike na polju sigurnog korištenja kemikalija, zaštite zdravlja građana i zaštite životne sredine.

Članak 98.

(1) Ministarstvo mjerodavnom organu carine u BiH dostavlja Integralni inventar kemikalija, koji sadrži podatke o kemikalijama i proizvodima, Listu supstanci kojima se zabranjuje uvoz, Spisak kemikalija za PIC postupak, Spisak kemikalija za postupak prethodnog obavještenja, spisak uvoznika kojima je dato odobrenje za uvoz naročito opasnih kemikalija i druge relevantne liste kemikalija utvrđene i objavljene u Federaciji BiH.

(2) Dokumente iz stavka 1. ovog članka Ministarstvo će dostaviti i mjerodavnom ministarstvu BiH.

(3) Carinski organi provjeravaju da li je izvoznik sproveo postupak prethodnog obavještenja i PIC postupak za kemikaliju koju uvozi, a za koju je propisan taj postupak.

(4) Ukoliko nisu osigurani uvjeti za uvoz opasne kemikalije sukladno ovom zakonu, isti će se zabraniti.

Članak 99.

Ministar posebnim rješenjem određuje visinu naknada iz čl. 27, 29, 35, 39, 44, 56, 71, 86. i 95. ovog zakona, koje su prihod Proračuna Federacije BiH.

XI – INSPEKCIJSKI NADZOR

Članak 100.

(1) Nadzor nad primjenom ovog zakona i propisa donesenih temeljem njega obavlja federalni sanitarni inspektor za nadzor nad opasnim kemikalijama, deterdžentima i biocidima i drugi mjerodavni federalni inspektori za obavljanje nadzora nad opasnim kemikalijama, deterdžentima i biocidima.

(2) Inspeksijski nadzor nad primjenom ovog zakona i propisa donesenih temeljem njega, a koji se odnose na maloprodaju ili korištenje za osobne potrebe opasnih kemikalija, pored inspektora iz stavka 1. ovog članka obavljaju i kantonalni sanitarni inspektori i drugi mjerodavni kantonalni inspektori ovlašteni za obavljanje nadzora nad opasnim kemikalijama, deterdžentima i biocidima.

(3) Mjerodavni inspektori iz st. 1. i 2. ovog članka obvezni su kontinuirano da se educiraju iz oblasti opasnih kemikalija i biocida.

Članak 101.

(1) U obavljanju nadzora ovlašteni inspektor ima pravo i dužnost da:

- a) zabrani proizvodnju, promet i korištenje opasnih kemikalija te, po potrebi, naredi da se one unište ako utvrdi da uslijed njihovog djelovanja mogu nastati štetne posljedice po zdravlje ljudi ili na životnu sredinu,
- b) zabrani proizvodnju, promet i korištenje opasnih kemikalija osobi koja nema odobrenje za obavljanje tih poslova,
- c) zabrani proizvodnju, promet i korištenje opasnih kemikalija pravnoj i fizičkoj osobi ako nije osigurala propisanu zaštitu na radu sukladno propisima o zaštiti na radu,
- d) zabrani promet opasnih kemikalija koje nisu upisane u Inventar kemikalija,
- e) zabrani rad pravnoj i fizičkoj osobi ako ne vodi zakonom propisane evidencije ili ne dostavlja propisana izvješća,

- f) zabrani rad pravnoj osobi koja se bavi proizvodnjom, prometom i uporabom opasnih kemikalija ako nisu izvršeni zdravstveni pregledi uposlenih propisani zakonom,
- g) zabrani promet opasnih kemikalija čija ambalaža, pakiranje i označavanje nisu sukladni ovom zakonu,
- h) zabrani promet opasnih kemikalija koje nisu klasificirane i označene sukladno ovom zakonu,
- i) naredi uklanjanje nedostataka u svezi sa proizvodnjom, prometom ili korištenjem opasnih kemikalija ako takvi nedostaci predstavljaju opasnost za život i zdravlje ljudi ili opasnost po životnu sredinu,
- j) naredi ispitivanje opasne kemikalije radi izrade procjene opasnosti kemikalije pri sumnji na promjenu svojstava kemikalije,
- k) naredi poduzimanje mjera za koje je ovlašten ovim zakonom i drugim propisima.

(2) Mjere iz stavka 1. ovog članka ovlaštenu inspektor može narediti i osobama koja koriste sredstva za zaštitu bilja koja sadrže opasne kemikalije.

Članak 102.

Pravne i fizičke osobe obvezne su omogućiti inspektoru obavljanje nadzora i staviti na raspolaganje potrebnu količinu uzoraka radi utvrđivanja da li je opasna kemikalija klasificirana, označena i zapakirana sukladno svojstvima iste, kao i pružiti potrebne podatke i obavještenja.

Članak 103.

Radi praćenja stanja i poduzimanja adekvatnih mjera iz oblasti opasnih kemikalija, sanitarno-zdravstveno-farmaceutska inspekcija obvezna je da dva puta godišnje Ministarstvu dostavi informaciju o nalazima i rezultatima izvršenih inspekcija.

XII - KAZNENE ODREDBE

Članak 104.

(1) Novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 15.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

- a) proizvodi ili stavlja u promet opasnu kemikaliju ili proizvod koji nisu klasificirani, označeni i pakirani sukladno ovom zakonu i propisima donesenim na temelju njega (članak 6. stavak 1.),
- b) stavlja u promet opasnu kemikaliju ili proizvod koji nisu u originalnom pakiranju proizvođača (članak 15.),
- c) reklamira opasnu kemikaliju ili proizvod suprotno odredbama ovog zakona (čl. 16. i 80.),
- d) ne prikuplja i ne čuva podatke o opasnim kemikalijama i proizvodima na način i u roku koji je propisan ovim zakonom (članak 18.),
- e) STL propisane sadržine ne dostavi svakom sljedećem distributeru ili krajnjem korisniku na njihov zahtjev pri nabavci preparata (čl. 21. i 23.),
- f) izmijenjen i dopunjen STL ne sadrži napomenu: "revidiran" i datum kada su izvršene izmjene (članak 23.),
- g) pohranjuje opasnu kemikaliju ili proizvod suprotno odredbama ovog zakona i propisa donesenih na temelju njega (članak 28.),
- h) proizvodi ili vrši promet opasnih kemikalija koje nisu upisane u Inventar kemikalija (članak 31.),

- i) ne sačini dosije o opasnoj kemikaliji sukladno ovom zakonu (članak 34.),
- j) u propisanom roku i na propisan način ne vodi evidencije i ne dostavi izvješće (čl. 34. i 78.),
- k) stavi u promet supstancu koja izaziva zabrinutost i koja se nalazi na Listi zabranjenih kemikalija (članak 41.),
- l) se bavi proizvodnjom, prometom i uporabom opasnih kemikalija, bez odobrenja za rad izdanog od strane Ministarstva (članak 60.),
- m) izdaje opasnu kemikaliju osobama mlađim od 18 godina (članak 63.),
- n) ne osigura obučenosť za rad sa opasnim kemikalijama i kontinuiranu edukaciju (članak 71.),
- o) uposli djelatnika na radno mjesto sa opasnim kemikalijama bez prethodno obavljenog zdravstvenog pregleda za te poslove (član 74.),
- p) ne osigura sredstva za pružanje prve pomoći u slučaju nesreće izazvane kemikalijom i SOP (član 75.),
- q) pohranjuje opasne kemikalije u zonama zaštite izvorišta pitke vode ili kemikalije u obliku gasa u neposrednoj blizini stambene zgrade (članak 76.),
- r) stavlja na tržište deterdžent za opću uporabu koji sadrži surfaktant koji ne ispunjava kriterije potpune aerobne biorazgradljivosti i druge uvjete propisane ovim zakonom (članak 85.),
- s) stavlja na tržište deterdžent za profesionalno korištenje koji ne ispunjava kriterije primarne biorazgradljivosti (članak 85.),
- t) prije stavljanja deterdženta na tržište ne pribavi odobrenje ministra kojim se odobrava korištenje surfaktanta u deterdžentu (članak 88.),
- u) ne povuče sa tržišta deterdžent koji sadrži zabranjeni surfaktant u određenom roku (članak 88.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka pravnoj osobi može se, uz izrečenu novčanu kaznu, izreći i zaštitna mjera zabrane vršenja određene djelatnosti u trajanju do šest mjeseci.

(3) Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 500,00 KM do 3.000,00 KM.

Članak 105.

(1) Novčanom kaznom od 150,00 KM do 1.500,00 KM kaznit će se za prekršaj fizička osoba ako:

- a) ne osigura odobrenje za promet opasnih kemikalija i proizvoda na malo od mjerodavnog kantonalnog ministarstva (članak 60.),
- b) ne osigura kontinuirano stjecanje znanja o opasnim kemikalijama (članak 71.),
- c) se ne podvrgne obveznim zdravstvenim pregledima za osobe koje rade sa opasnim kemikalijama i ne nosi zaštitnu odjeću i obuču sukladno propisima o zaštiti na radu (čl. 74. i 75.),
- d) nije osigurala posebnu prostoriju za opasnu kemikaliju (članak 73.),
- e) vrši promet na malo deterdženta koji sadrži zabranjeni surfaktant (članak 88.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka, pored novčane kazne, može se izreći i zaštitna mjera zabrane vršenja određenih poslova u trajanju do šest mjeseci.

XIII - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 106.

(1) Proizvođač, uvoznik ili distributer koji stavlja na tržište opasnu kemikaliju i određeni proizvod dužan je da klasificira i označava tu supstancu, preparat, odnosno proizvod sukladno članu 6. stavak 2., čl. 14. i 19. ovog zakona u roku od godinu dana od stupanja na snagu propisa vezanih za postupak klasifikacije, označavanja i pakiranja koji se donose na temelju ovog zakona.

(2) Proizvođač ili uvoznik opasne kemikalije obvezan je da podnese prijavu za upis kemikalije u Inventar kemikalija u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu propisa kojim se uređuje način vođenja Inventara kemikalija.

(3) Snabdjevač određene vrste i određene količine kemikalije koja se klasificira kao opasna dužan je da osigura savjetnika za opasne kemikalije u roku od dvije godine od stupanja na snagu propisa kojim se uređuju uvjeti i način stjecanja znanja, te program obuke za stjecanje posebnih znanja za savjetnike za kemikalije i provjeru istih.

(4) Pravne i fizičke osobe koje se bave proizvodnjom, prometom i korištenjem opasne kemikalije te maloprodajom iste, dužna su da osiguraju odobrenje za obavljanje te djelatnosti od mjerodavnog organa u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(5) Pravna osoba koja je u obvezi da sprovede postupak prethodnog obavještenja i PIC postupak sukladno odredbama ovog zakona dužna je da taj postupak sprovede u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(6) Laboratorije koje vrše kvalitativna i kvantitativna ispitivanja kemikalija za svrhe klasifikacije u opasne kemikalije, kao i kontrolu da li pakiranje odgovara zahtjevima propisanim ovim zakonom ili propisima donesenim na temelju njega, a koje nisu akreditirane od strane nadležnog tijela BiH, mogu provoditi navedena ispitivanja, odnosno kontrole ukoliko je njihov rad usklađen sa načelima dobre laboratorijske prakse na način predviđen ovim zakonom, i to do dobijanja akreditacije.

(7) Osoba koja stavlja na tržište deterdžente ili surfaktante koji se nalaze na tržištu na dan stupanja na snagu ovog zakona dužna je pribaviti odobrenje za stavljanje u promet istih, odnosno korištenje u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(8) Započeti postupci koji se odnose na zahtjev za razvrstavanje i označavanje otrova dovršit će se sukladno Zakonu o prometu otrova ("Službeni list RBiH", br. 2/92 i 13/94) i propisima donesenim temeljem tog Zakona.

(9) Do donošenja Inventara o kemikalijama iz članka 31. ovog zakona za uvoz opasnih kemikalija primjenjivat će se Zakon o prevozu opasnih materija ("Službeni list RBiH" br. 2/92 i 13/94).

Članak 107.

(1) Vlada Federacije BiH će u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona imenovati Zajedničko radno tijelo.

(2) Zajedničko radno tijelo će sačiniti Prijedlog Strategije kemijske sigurnosti Federacije BiH u roku od 12 mjeseci od dana imenovanja.

Članak 108.

(1) U roku od 24 mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona ministar će donijeti provedbene propise na temelju ovog zakona kojima se regulira sljedeće:

- a) klase opasnosti, kriteriji za klasifikaciju kemikalija i određenih proizvoda u te klase i postupak klasifikacije (članak 8. stavak 3.),
- b) metode ispitivanja za svrhu procjene opasnosti u postupku klasifikacije kemikalije i druge prihvatljive načine utvrđivanja svojstava kemikalije (članak 13. stavak 3.),

- c) način pakiranja, označavanja i reklamiranja opasnih kemikalija i određenog proizvoda (članak 17.),
- d) sadržaj i način izrade STL, kemikalije za koje je potrebno uraditi STL, kao i kriteriji za identifikaciju supstanci kao PBT ili vPvB (članak 23. stavak 8.),
- e) uvjeti koje moraju ispunjavati institucije koje vrše procjenu sigurnosti kemikalija, način provjere ispunjenosti tih uvjeta i način izrade izvješća o sigurnosti kemikalije (članak 24. stavak 2.),
- f) način procjene sigurnosti kemikalije, sadržaj izvješća o sigurnosti kemikalije i prijedlog mjera za smanjenje i kontrolu rizika od kemikalija (članak 26. stavak 2.),
- g) uvjeti pod kojima se može pohraniti opasna kemikalija ili proizvod (članak 28. stavak 2.),
- h) uvjeti za maloprodajne objekte za držanje opasnih kemikalija i način označavanja tog prostora (članak 29. stavak 2.),
- i) način vođenja Integralnog inventara kemikalija (članak 30. stavak 4.),
- j) način vođenja Inventara kemikalija (članak 31. stavak 2.),
- k) sadržaj dosijea i način vođenja evidencija o kemikaliji (članak 34. stavak 6.),
- l) načela dobre laboratorijske prakse (članak 38. stavak 3.),
- m) način utvrđivanja usuglašenosti rada laboratorije sa načelima DLP, te bliži uvjeti koje mora ispunjavati ocjenjivač DLP (članak 40. stavak 4.),
- n) uvjeti za ograničenje i zabranu proizvodnje, prometa i korištenja kemikalija (članak 46. stavak 5.),
- o) sadržaj izvješća i rok dostavljanja izvješća u postupku nadzora nad uvozom kemikalije i proizvoda (članak 48. stavak 4.),
- p) procedura za PIC postupak, sadržaj zahtjeva uvoznika i izvoznika za pribavljanje prethodne suglasnosti, tražene informacije za potrebe prethodne suglasnosti, rokovi i drugi uvjeti (članak 54. stavak 3.),
- q) opći i posebni uvjeti za obavljanje djelatnosti proizvodnje, prometa na veliko i korištenja opasnih kemikalija, klase naročito opasnih kemikalija za koje se donosi odobrenje, kao i opasne kemikalije za koje nije potrebno odobrenje, uputa za utvrđivanje preventivnih mjera koje se upisuju u odobrenje kad je to potrebno, kao i u koje svrhe može da se koristi kemikalija (članak 60. stavak 9.),
- r) bliži uvjeti i način stjecanja znanja, te program obuke za stjecanje posebnih znanja za savjetnike za kemikalije i provjeru istih (članak 71. stavak 5),
- s) način vođenja evidencija o opasnim kemikalijama i način dostavljanja podataka o kemikalijama (članak 78. stavak 3.),
- t) bliži kriteriji za deterdžente koji se stavljaju na tržište i metode ispitivanja biorazgradljivosti surfaktanta (članak 85. stavak 4.),
- u) sadržaj tehničkog dosijea o surfaktantu u deterdžentu (članak 86. stavak 5.), i
- v) specifičan način označavanja deterdženta i sadržaj liste podataka o sastavu i načinu uporabe deterdženta (članak 92. stavak 3.).

Članak 109.

Do donošenja propisa iz članka 108. ovog zakona, primjenjivat će se propisi doneseni na temelju Zakona o prometu otrova ("Službeni list RBiH", br. 2/92 i 13/94), Zakona o prevozu opasnih materija ("Službeni list RBiH", br. 2/92 i 13/94), Zakona o zdravstvenoj ispravnosti živežnih namirnica i predmeta opće uporabe ("Službeni list RBiH", br. 2/92 i 13/94), kao i lista otrova čiji se promet dozvoljava ("Službene novine Federacije BiH", broj 50/08) i Dopuna Pravilnika o higijensko tehničkim uvjetima koje

moraju ispunjavati prometnici otrovima ("Službene novine Federacije BiH broj 60/06), ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Članak 110.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o prometu otrova ("Službeni list RBiH", br. 2/92 i 13/94), te Zakon o zdravstvenoj ispravnosti živežnih namirnica i predmeta opće uporabe ("Službeni list RBiH", br. 2/92 i 13/94) u dijelu koji se odnosi na deterdžente.

Članak 111.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

O B R A Z L O Ž E N J E

Zakona o kemikalijama

I - USTAVNI TEMELJ

Ustavni temelj za donošenje ovog zakona sadržan je u Poglavlju III članak 2. pod b) i članku 3. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

Prema navedenim odredbama predviđena je podijeljena nadležnost federalne vlasti i kantona u oblasti zdravstva, s tim da:

- federalna vlast ima pravo utvrđivati politiku i donositi zakone koji se tiču ove nadležnosti (članak III 3. stavak 3.);
- kantoni imaju pravo utvrđivati politiku i provoditi zakone (članak III 3. stavak 4.);
- sukladno potrebama nadležnosti u oblasti zdravstva ostvaruju se od strane kantona koordinirano od federalne vlasti (članak III 3. stavak 1.), pri čemu federalna vlast uzima u obzir različite situacije u pojedinim kantonima i potrebu za fleksibilnošću u provođenju (članak III 3. stavak 3.).

Nacrt zakona o kemikalijama usvojen je na 19. redovitoj sjednici Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine održanoj 11.04.2013.godine, te na 15. redovitoj sjednici Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine održanoj 27.06.2013.godine sa zaključkom da se provede javna rasprava. U svezi s tim, provedena je javna rasprava. U dijelu Mišljenja na Nacrt zakona (rezultati javne rasprave) bliže su opisani pristigli komentari sa terena.

Nadalje, sukladno Poslovniku o radu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, („Službene novine Federacije BiH“, br. 6/10, 37/10 i 62/10) obrađivač zakona, ponovno je uputio na mišljenje tekst zakona u svrhu pripreme za drugo čitanje, i to Federalnom ministarstvu pravde, Federalnom ministarstvu finansija/financija, Uredu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Europske unije, Federalnoj upravi za inspekcijske poslove, Gender centru Federacije Bosne i Hercegovine, Zavodu za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine, kao i kantonima. Također, Zakon je zbog određenih pitanja koja zahtijevaju multisektorski pristup upućen na mišljenje i Upravi Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja BiH, Federalnom ministarstvu unutaršnjih poslova, Federalnom ministarstvu okoliša i turizma, Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija.

II - RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Europska unija (u daljnjem tekstu: EU) je u području sigurnog upravljanja kemikalijama utvrdila sljedeće ciljeve:

- zaštita ljudskog zdravlja i životne sredine od štetnih utjecaja kemikalija, kao primarni cilj,
- drugi cilj je usklađivanje propisa država članica u oblasti kemikalija da bi se uspostavilo jedinstveno tržište,
- treći cilj je održiv razvoj kojim bi se podržao usklađeni razvoj država članica EU.

Postizanje ovakvih ciljeva moguće je kroz harmoniziranje sa pravnom stečevinom EU.

Zakonom o kemikalijama uređuje se klasifikacija, označavanje i pakiranje opasnih kemikalija sukladno Globalno harmoniziranom sustavu, što podrazumijeva:

- obveze pravnih subjekata koji se bave proizvodnjom i prometom opasnih kemikalija da izvrše procjenu opasnosti od kemikalija i proizvoda koji ih sadrže;
- obveze pravnih subjekata da u lancu snabdijevanja osiguraju kvalitetne informacije od proizvođača do krajnjeg korisnika o opasnosti i mjerama zaštite od opasnih kemikalija kroz sigurnosno-tehnički list;
- obvezu mjerodavne vlade da donese strategiju o upravljanju opasnim kemikalijama; te
- obaveze vođenja evidencija o kemikalijama i drugo.

Pri izradi Zakona o kemikalijama uzeti su u obzir propisi EU kojima se regulira oblast kemikalija. U tom smislu, prevashodno je potrebno naglasiti da je Zakon usuglašen sa Uredbom 1907/2006 Europskoga parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. godine o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i restrikciji kemikalija (*Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals – REACH*), te Uredbom 1272/2008 Europskoga parlamenta i Vijeća Europske zajednice od 16. prosinca 2008. godine o klasifikaciji, označavanju i pakiranju supstanci i mješavina (*Classification, Labelling and Packaging of Substances and Mixtures – CLP*).

Bitno je istaći da se ovim zakonom omogućava fleksibilan pristup domaće pravne regulative približavanju zakonodavstvu EU na području kemikalija.

Prihvatanjem agende 21 - UN konferencije o životnoj sredini i razvoju (*United Nations on Environment and Development –UNCED*) posebno poglavlje 19, sve zemlje svijeta obvezale su se da će ojačati nacionalne kapacitete za sigurno upravljanje kemikalijama, a što se odnosi na: odgovarajuće zakonodavstvo, prikupljanje i praćenje podataka, uspostavljanje sustava sigurnog upravljanja kemikalijama, stvaranje administrativnog okvira za upravljanje kemikalijama.

Međunarodni forum za kemijsku sigurnost podstiče države da izrade nacionalnu strategiju, programe i akcione planove za kemijsku sigurnost što je potvrđeno na međunarodnoj konferenciji o upravljanju kemikalijama (*International Conference on Chemical Managment ICCM*) gdje je usvojen Strateški pristup o međunarodnom upravljanju kemikalijama (*Strategic Approach to International Chemicals Managment – SAICM*). Ovaj strateški pristup obvezuje države da naprave ocjenu zatečenog stanja i izrade nacionalne programe sigurnosti upravljanja kemikalijama.

Ni međunarodni dokumenti, ni europski propisi ne smiju biti zanemareni kod uređivanja oblasti kemikalija.

Međutim, mora se ukazati da su na razini Federacije BiH u primjeni sljedeći Zakoni i pravilnici: Zakon o prometu otrova („Službeni list RBiH”, br. 2/92 i 13/94), Zakon o prevozu opasnih materija („Službeni list RBiH”, br. 2/92 i 13/94), kao i Lista otrova čiji se promet dozvoljava (“Službene novine Federacije BiH”, broj 50/08), te Dopuna Pravilnika o higijensko tehničkim uvjetima koje moraju ispunjavati prometnici otrovima (“Službene novine Federacije BiH”, broj 60/06).

Ova preuzeta i zastarjela zakonska regulativa iz bivše SFRJ i SRBiH u svojim okvirima u vrlo ograničenoj mjeri prepoznaje određene zahtjeve europskih propisa.

U svezi s tim, obrađivač zakona, odlučio se za izradu novog pravnog okvira za kemikalije, kojim se uređuju ključna pitanja iz oblasti kemikalija, kao i mjerodavni organ za sprovođenje zakona iz ove oblasti na razini Federacije BiH, te nadzor nad kemikalijama. Naime, proizvođač, uvoznik i dalji korisnik kemikalije obvezan je da te proizvode prije stavljanja na tržište klasificira, označi i pakira sukladno Zakonu. Klasifikacija kemikalija u klase opasnosti vrši se sukladno Globalno harmoniziranom

sustavu (GHS). Procjena opasnosti kemikalije vrši se na temelju fizičkih i kemijskih, toksikoloških i ekotoksikoloških svojstava, koja utječu na životnu sredinu. Kroz podzakonski akt potrebno je donijeti Liste usuglašene klasifikacije kemikalija sukladno Uredbi 1272/2008, a uz redovito ažuriranje. Ovdje treba napomenuti da je u zemljama u okruženju u primjeni stara klasifikacija supstanci i smjese sustavom klasifikacije DSD/DPD (na temelju Direktiva 67/548/EEZ i 1999/45/EZ). Međutim, donošenjem novog zakona za područje Federacije BiH trebalo bi odmah započeti sa primjenom novog sustava klasifikacije CLP, koji je sukladan Uredbi 1272/2008 (GHS).

Jedno od posebno bitnih pitanja kada govorimo o kemikalijama jeste njihov prijevoz. Naime, unutarnji prijevoz kemikalija na području Federacije BiH definiran je Zakonom o prevozu opasnih materija („Službeni list RBiH”, br. 2/92 i 13/94), koji je također preuzet iz propisa bivše SRBIH. Međutim, treba napomenuti da je u redovitoj proceduri usvajanja novi Zakon o prijevozu opasnih materija.

Također, pitanje uvoza i izvoza kemikalija je izuzetno važno u kontekstu približavanja BiH Europskoj uniji. Stoga je ovaj Zakon o kemikalijama dijelom morao obuhvatiti i pravna rješenja vezana za navedena pitanja. Tako je uvoz i izvoz kemikalija upisanih u Inventar kemikalija slobodan uz obvezu pravne osobe koja uvozi ili izvozi da o tome obavijesti mjerodavnog federalnog sanitarnog inspektora, koji će izvršiti kontrolu pošiljke i uvidom u Inventar kemikalija utvrditi da li podatci odgovaraju onim prijavljenim u Inventar u postupku upisa. Za kemikalije i proizvode koji prema međunarodnim konvencijama podliježu posebnom režimu prometa potrebno je pribaviti dozvolu. U tom smislu, valja naglasiti da je uvjete za uvoz i izvoz kemikalija koje su predmet Roterdamske konvencije potrebno Zakonom i podzakonskim aktima detaljno propisati i usuglasiti sa europskim standardima. Treba napomenuti da su ovi uvjeti predmetom reguliranja Uredbe 689/2008, odnosno Uredbe 649/2012 o izvozu i uvozu opasnih kemikalija, te da je Zakon usklađen sa navedenim Uredbama, čime se osigurava provedba Roterdamske konvencije na razini identičnoj kao u EU. Prema pomenutoj konvenciji uvoz i izvoz kemikalija odvija se putem dva postupka, i to: postupak prethodnog obavještenja pri izvozu u drugu zemlju i postupak davanja suglasnosti na temelju prethodnog obavještenja u međunarodnoj trgovini.

Primjena dobre laboratorijske prakse (DLP) u ovlaštenim laboratorijima koje vrše kvalitativnu i kvantitativnu analizu preduvjet je za ove poslove. DLP podliježe usuglašavanju sa Direktivom 2004/9/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11.02.2004.godine o nadzoru i provjeri dobre laboratorijske prakse i Direktivom 2004/10/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11.04.2004.godine o usklađivanju zakona i ostalih propisa u svezi s primjenom načela dobre laboratorijske prakse i provjeri njihove primjene u ispitivanju kemijskih tvari. Djelomično usuglašavanje DLP sa Direktivom 2004/9/EZ učinjeno je ovim Zakonom, dok će usuglašavanje sa Direktivom 2004/10/EZ biti provedeno donošenjem posebnog provedbenog propisa na temelju ovog Zakona, cijeneći opseg i sadržaj navedene Direktive.

U cilju zaštite zdravlja ljudi i životne sredine od naročito opasnih kemikalija, ovaj Zakon treba propisati uvjete za ograničenja i zabranu proizvodnje, prometa i korištenja, te s tim u svezi stvoriti jasne pravne temelje za donošenje provedbenih propisa radi bližeg uređenja navedenih uvjeta, a sukladno propisima EU.

Nadalje, ovim Zakonom bilo je potrebno unaprijediti i pitanje stavljanja na tržište deterdženata. Uredba 648/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 31.03.2004 definira uvjete stavljanja deterdženta na tržište. Sukladno citiranoj Uredbi, na tržište se može staviti deterdžent koji kao aktivnu tvar ima surfaktant koji je potpuno biorazgradiv. Ukoliko nije potpuno biorazgradiv, samo izuzetno se može odobriti profesionalna

uporaba deterdženta. Ovim je Zakonom predviđena i klasifikacija, pakiranje i označavanje deterdženata.

Kada su u pitanju međunarodni i europski izvori prava relevantni za oblast kemikalija, napominjemo da je o istima sačinjena Izjava o usklađenosti, kao i pojedinačni uporedni prikazi usklađenosti za Ured Vlade Federacije BiH za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Europske unije.

Treba istaći i da je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine dana 04.07.2012.godine na svojoj 12. sjednici donijelo Zaključak o usvajanju Izvješća o provođenju Roterdamske konvencije o postupku prethodnog pristanka za određene opasne kemikalije i pesticide u međunarodnoj trgovini. Dijelom navedenog Izvješća su i preporuke vladama Federacije BiH i Brčko Distrikta da se pokrenu aktivnosti na usklađivanju propisa o kemikalijama sa relevantnim zakonodavstvom EU iz ove oblasti.

Sve naprijed navedeno opredijelilo je obrađivača propisa da pristupi izradi novog Zakona o kemikalijama, koji ima za cilj bitno unaprijediti sigurnost u oblasti kemikalija, odnosno regulirati sva pitanja vezana za kemikalije sukladno *acquis communautaire*.

III - OBRAZLOŽENJE PRAVNIH RJEŠENJA

U Poglavlju „Temeljne odredbe“ utvrđen je predmet ovog Zakona, i to na način da se istim uređuje klasifikacija, pakiranje i označavanje opasnih kemikalija; razmjena podataka o kemikalijama kroz sigurnosno-tehnički list; integralni inventar kemikalija proizvedenih i uvezenih; dobra laboratorijska praksa; ograničenja i zabrane supstanci koje izazivaju zabrinutost; uvjeti za uvoz i izvoz kemikalija za koje je propisan postupak prethodne suglasnosti; odobrenja za vršenje djelatnosti proizvodnje, prometa i korištenja opasnih kemikalija; sustavno praćenje kemikalija; stavljanje na tržište deterdženata; nadzor i druga pitanja od značaja za sigurno upravljanje kemikalijama. Ovaj zakon zasniva se na načelu da proizvođači, uvoznici ili krajnji korisnici treba da osiguraju da proizvode, prodaju na tržište ili koriste supstance koje nemaju štetno dejstvo na ljudsko zdravlje ili životnu sredinu, posebno treba istaći da su odredbe ovog zakona zasnovane na načelu predostrožnosti (članak 1.). Člankom 2. definirano je značenje pojedinih izraza upotrijebljenih u ovom Zakonu. Člankom 3. propisana je gramatička terminologija korištenja roda, dok je člankom 4. određeno na koja se pitanja ne odnosi ovaj Zakon. Člankom 5. data je upućujuća norma prema relevantnim propisima kada su u pitanju sredstva za zaštitu bilja.

U Poglavlju “Klasifikacija, pakiranje i označavanje kemikalija” utvrđeno je da je pravna osoba, koja kao registrirani proizvođač ili uvoznik stavlja opasnu kemikaliju ili proizvod koji je sadrži na tržište, dužna da tu opasnu kemikaliju ili proizvod klasificira, označi i pakira sukladno ovom Zakonu i propisima donesenim na temelju njega (članak 6.). Postupak klasifikacije određen je odredbama čl. 8. do 12. Zakona. Opasne kemikalije su kemikalije koje se mogu klasificirati u najmanje jednu od klasa opasnosti. Supstanca se klasificira sukladno klasifikaciji supstance istog kemijskog sastava iz Spiska klasificiranih supstanci u EU. U postupku klasifikacije kemikalija mogu se koristiti podatci iz epidemioloških studija, statistički podatci o profesionalnim oboljenjima, odnosno podatci o njihovom utjecaju u slučaju izlaganja ljudi prilikom kemijskog udesa i podatci dobijeni drugim prihvatljivim postupcima utvrđivanja svojstava kemikalije. Opasne supstance za koje se vrše nova ispitivanja u cilju procjene njihove opasnosti u postupku klasifikacije, pošto se ne nalaze na Spisku klasificiranih supstanci EU, treba da se ispituju tako da se ne koriste kičmenjaci gdje god je to moguće. Ovim Poglavljem

obuhvaćene su i metode ispitivanja, pakiranje i označavanje (čl. 13. – 19.). Naime, nova ispitivanja kemikalija u postupku klasifikacije kemikalije vrše se po propisanim metodama. Podatci o toksikološkim i ekotoksikološkim ispitivanjima dobijaju se u laboratorijama koje su usklađene sa načelima dobre laboratorijske prakse. Pravna osoba registrirana za proizvodnju ili uvoz opasnih kemikalija, kada stavlja na tržište kemikalije ili proizvode klasificirane kao opasne, dužna je da osigura pakiranje koje odgovara svojstvima opasne kemikalije i svrsi i načinu korištenja te kemikalije, kao i da to pakiranje označi na način propisan ovim zakonom i propisima donesenim na temelju njega. Opasna kemikalija se može staviti u promet samo u originalnom pakiranju proizvođača opasne kemikalije, u količinama prilagođenim potrebama tržišta i u ambalaži koja osigurava jednostavno i sigurno korištenje. Cijeneći opseg materije vezane za metode ispitivanja, pakiranje i označavanje, člankom 17. propisano je da ministar posebnim propisom uređuje način pakiranja, označavanja i reklamiranja opasne kemikalije i određenog proizvoda, u ovisnosti od njihove klasifikacije i način označavanja u ovisnosti od načina pakiranja, kao i način označavanja preparata koji nije opasan, ali sadrži makar jednu opasnu kemikaliju. Valja istaći da Zakon predviđa da je pravna osoba koja stavlja opasnu kemikaliju u promet dužna da prikuplja i čuva sve podatke o opasnim kemikalijama koji se odnose na klasifikaciju i označavanje, kao i druge podatke koji su joj potrebni u svrhu sprovođenja odredbi ovog zakona najmanje deset godina nakon posljednje proizvodnje ili stavljanja na tržište i korištenja kemikalije. Zakon uređuje i razmjenu podataka o kemikalijama kroz sigurnosno-tehnički list (čl. 19.-23.). Proizvođač, uvoznik, dalji korisnik ili distributer opasne kemikalije i sredstva za zaštitu bilja, koji stavlja na tržište opasnu kemikaliju pojedinačno ili proizvod, obavezan je da pruži primatelju kemikalije ili proizvoda, sigurnosno-tehnički list (safety data sheet), (u daljnjem tekstu: STL) sa podacima o sigurnosti urađen sukladno ovom zakonu i propisima donesenim na temelju njega. Proizvođač, uvoznik i krajnji korisnik u obvezi su izvršiti procjenu o sigurnosti kemikalije i osigurati da podatci u STL budu sukladni podacima u toj procjeni. Snabdjevač koji je u obvezi da uradi STL dužan je da vrši izmjene i dopune sadržaja STL sukladno novim saznanjima o opasnoj kemikaliji, naročito o saznanjima o mjerama koje mogu utjecati na smanjenje rizika ili o saznanjima o nepoznatim opasnostima od kemikalije, kao i o zakonskim odlukama u svezi sa ograničenjem ili zabranom proizvodnje opasne kemikalije ili proizvoda, stavljanjem na tržište ili korištenjem istih. Nadalje, istim Poglavljem obuhvaćena je procjena sigurnosti kemikalije (čl. 24.-27.). Izvješće o sigurnosti kemikalije predviđeno ovim Zakonom je dokument o procjeni sigurnosti kemikalije i mjerama za smanjenje i kontrolu rizika urađen od strane ovlaštene institucije. Radi sačinjavanja izvješća o sigurnosti kemikalije vrši se procjena sigurnosti kemikalije, koja se provodi u dvije faze. Po utvrđenoj procjeni sigurnosti kemikalije, potrebno je utvrditi i mjere za smanjenje i kontrolu rizika koji predstavlja opasna kemikalija. Pohrana opasnih kemikalija uređeno je odredbama čl. 28. i 29. Pravna osoba koja rukuje opasnom kemikalijom obavezna je da pohrani opasnu kemikaliju tako da ona ne ugrožava zdravlje ljudi ili životnu sredinu sukladno ovom zakonu. Opasna kemikalija koja se stavlja na tržište kao proizvod namijenjen širokoj potrošnji može da se prodaje u specijaliziranim prodavnicama za kemikalije, a u drugim prodavnicama moraju da se osiguraju posebni uvjeti za pohranu.

U Poglavlju “Integralni inventar kemikalija” propisane se odredbe o Integralnom inventaru kemikalija. Naime, Integralni inventar kemikalija koje se nalaze na tržištu Federacije BiH sastoji se od Inventara kemikalija i Inventara biocida, a vodi ga Ministarstvo. Podatke potrebne za Integralni inventar obavezni su dostaviti proizvođači ili uvoznici opasnih kemikalija na temelju odredbi ovog zakona, a za biocide na temelju

odredbi posebnog zakona o biocidima. Integralni inventar vodi se kao elektronička baza podataka (članak 30.). Proizvođač ili uvoznik opasne kemikalije koja se proizvodi ili uvozi iznad propisane donje granice na godišnjoj razini u Federaciji BiH dužan je da tu kemikaliju upiše u Inventar kemikalija (članak 31.). Bitno je istaći odredbu članka 32. prema kojoj je predviđeno da je snabdjevač određene vrste i količine opasne kemikalije dužan da imenuje osobu koja se stara o pravilnom upravljanju tim kemikalijama (u daljnjem tekstu: savjetnik za kemikalije). Također, savjetnik za kemikalije mora da ima odgovarajuću stručnu spremu i posebna znanja u svezi sa vrstom i obimom poslova sa opasnim kemikalijama u pravnoj osobi. Ovaj savjetnik mora biti u stalnom radnom odnosu kod proizvođača, a kod uvoznika kemikalija može biti stalno uposlen, ili povremeno angažiran, ovisno od vrste i obima posla uvoznika. Istim člankom propisano je i da ministar imenuje ovlaštenu osobu za provjeru posebnih znanja za savjetnika za kemikalije. Proizvođač ili uvoznik je dužan sačiniti dosije o opasnoj kemikaliji na temelju evidencije o kemikaliji koju je obvezan da vodi (članak 34.). Izdavanje rješenja ministra propisano je člankom 35. Zakona, dok je člankom 36. predviđeno na koji način strani proizvođač stavlja opasnu kemikaliju na tržište.

U Poglavlju “Dobra laboratorijska praksa” (čl. 37.-40) propisano je da laboratorije koje vrše kvalitativna i kvantitativna ispitivanja kemikalija za svrhe klasifikacije u opasne kemikalije, kao i kontrolu da li pakiranje odgovara zahtjevima propisanim ovim zakonom ili propisima donesenim na temelju njega, moraju biti akreditirane za ispitivanje tim metodama i za vršenje navedenih kontrola. Treba napomenuti da dobra laboratorijska praksa (u daljnjem tekstu: DLP) predstavlja sustav kvaliteta koji se odnosi na organizacijske postupke i uvjete pod kojima se vrši pretkliničko ispitivanje kemikalije ili proizvoda u akreditiranim laboratorijama, a u cilju dobijanja rezultata koji omogućavaju ocjenjivanje potencijalnih opasnosti od kemikalije po život i zdravlje ljudi, te utjecaj iste na životnu sredinu. Također, Ministarstvo vrši procjenu usuglašenosti rada laboratorije sa načelima dobre laboratorijske prakse, što se obavlja u postupku pregleda, a na zahtjev laboratorije. Ocjenjivač DLP mora ispunjavati uvjete glede stručne spreme, radnog iskustva i drugih uvjeta, te mora posjedovati ovlaštenje za te poslove izdano od strane ministra.

U Poglavlju “Ograničenja i zabrane supstanci koje izazivaju zabrinutost” (čl. 41.-47) propisano je da ministar utvrđuje Listu supstanci koje izazivaju zabrinutost, a za koje je u EU potrebna autorizacija, a u cilju adekvatne kontrole rizika od supstance koja izaziva zabrinutost i osiguranja zamjene iste odgovarajućom alternativno sigurnijom supstancom i tehnologijom, ako je to tehnički i ekonomski moguće. Predviđeno je i koje podatke sadrži Lista supstanci koje izazivaju zabrinutost. Posebno treba naglasiti da je krajnji korisnik supstance koja se nalazi na Listi supstanci koje izazivaju zabrinutost, odnosno preparata koji sadrži tu supstancu, obvezan da dostavi Ministarstvu dosije sa relevantnim podacima o načinu korištenja supstance, ako taj način korištenja nije prijavio proizvođač ili uvoznik pri upisu u Inventar kemikalija. Pri upisu kemikalije koja izaziva zabrinutost u Inventar kemikalija, pored inventarskog broja kemikalije, upisuju se i mjere za smanjenje rizika pri uporabi i način sustavnog praćenja korištenja supstance koja izaziva zabrinutost. Ograničenja i zabrane proizvodnje, stavljanja na tržište i korištenja propisuju se za kemikalije čija uporaba predstavlja neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi ili opasnost po životnu sredinu.

U Poglavlju “Uvjeti za uvoz i izvoz kemikalija” (čl. 48.-59.) utvrđeno je da je promet kemikalija i proizvoda koji su upisani u Inventar kemikalija slobodan. Navedenim odredbama decidno su opisani uvjeti za uvoz i izvoz kemikalija, pri čemu posebnu ulogu ima federalni sanitarni inspektor za provođenje sanitarnog nadzora nad kemikalijom ili

proizvodom. Također, pitanje uvoza i izvoza kemikalija razrađeno je u kontekstu Roterdamske konvencije. U okviru ovog Poglavlja važno je bilo utvrditi i da Ministarstvo donosi spisak kemikalija i proizvoda čija je uporaba, uvoz i izvoz zabranjen.

Poglavlje “Odobrenje za vršenje djelatnosti” (čl. 60.–80.) jedno je od najznačajnijih poglavlja ovog Zakona jer donosi jasne uvjete dobijanja odobrenja, kao i proceduru koja se provodi radi dobijanja odobrenja. Cijeneći izuzetnu osjetljivost djelatnosti, Zakon razrađuje bitna pitanja koja treba razriješiti u postupku dobijanja odobrenja, kako na strani pravnih osoba, tako i na strani fizičkih osoba, te tako eliminirati svaki rizik da djelatnost obavlja neko ko ne zadovoljava minimalne standarde za ovu oblast. Prije svega, pravna osoba koja obavlja djelatnost proizvodnje, prometa na veliko i korištenja opasne kemikalije dužna je upisati tu djelatnost u sudski registar. Također, fizička osoba koja se bavi prometom na malo opasne kemikalije i proizvoda koji je sadrži, te fizička osoba, koja koristi opasnu kemikaliju ili proizvod u određene svrhe mora osigurati odobrenje za rad od strane mjerodavnog organa. Treba napomenuti da obvezu da osiguraju odobrenje iz članka 61. ovog zakona nemaju znanstvene i obrazovne ustanove, kao ni državni, federalni, kantonalni i organi lokalne samouprave kojima su neophodne naročito opasne kemikalije za obavljanje određenih poslova, kao i osobe koje su registrirane za proizvodnju lijekova za humanu i veterinarsku uporabu čija oblast je regulirana posebnim zakonom. U proizvodnji opasnih kemikalija konačni proizvod mora biti kontroliran glede sastava i sadržaja nečistoća prema međunarodno preporučenim analitičkim metodama u ovlaštenim laboratorijama. Svaki djelatnik koji radi na radnom mjestu sa opasnom kemikalijom obavezan je steći temeljna znanja o zaštiti od opasne kemikalije. Pravne i fizičke osobe koje se bave proizvodnjom, prometom ili koriste opasnu kemikaliju istu ne mogu pohraniti u stambenim objektima niti u neposrednoj blizini istih. Pravne i fizičke osobe koje se bave proizvodnjom, prometom na veliko, pohranom ili prodajom na malo opasnih kemikalija obvezne su da vode evidencije o opasnim kemikalijama. Pravne osobe koje prvi put stavljaju opasnu kemikaliju u promet dužne su u roku od osam dana od dana stavljanja opasne kemikalije u promet obavijestiti Ministarstvo. Proizvođač ili uvoznik koji stavlja opasnu kemikaliju ili proizvod u promet, obavezan je da prilikom reklamiranja istih u reklami navede opasna svojstva kemikalije i proizvoda i proizvoda koji po svojim karakteristikama nije svrstan u opasan, ali sadrži kemikaliju koja je klasificirana kao opasna, i da je reklamira na način koji neće dovesti u zabludu korisnika da kemikalija ima opasna svojstva.

U Poglavlju “Sustavno praćenje kemikalija” predviđeno je da se vrši sustavno praćenje kemikalija od stavljanja na tržište do uporabe od strane krajnjih korisnika kemikalija, kao i njihovih metabolita u životnoj sredini i u živim organizmima, a u cilju zaštite zdravlja ljudi i zaštite životne sredine od štetnog utjecaja opasnih kemikalija (čl. 81.-84.). Bitno je naglasiti da Ministarstvo daje javno ovlaštenje Zavodu za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine glede donošenja programa sprovođenja sustavnog praćenja kemikalija, te njegovog praćenja.

U Poglavlju “Uvjeti za stavljanje deterdženta na tržište” (čl. 85.- 92.) predviđeno je da se deterdžent može staviti na tržište ako surfaktant sadržan u tom deterdžentu ispunjava kriterije potpune aerobne biorazgradljivosti i ako druge kemikalije sadržane u deterdžentu ispunjavaju uvjete propisane ovim zakonom. Proizvođač ili uvoznik koji stavlja deterdžent na tržište dužan je da prije stavljanja deterdženta na tržište pribavi rješenje ministra, kojim se odobrava korištenje tog surfaktanta u deterdžentu. Prilikom odlučivanja o zahtjevu za donošenje rješenja kojim se odobrava uporaba surfaktanta, Ministarstvo vrši analizu prijedloga procjene rizika surfaktanta

ovisno od rezultata ispitivanja biorazgradljivosti, svojstava surfaktanta i njegovih metabolita, količine surfaktanta u deterdžentu i načina korištenja uzimajući u obzir i socio-ekonomsku procjenu opravdanosti uporabe, kao i zahtjeve koji se odnose na sigurnost hrane i održavanje javne higijene sukladno drugim propisima. Pravna osoba koja se bavi proizvodnjom deterdženta i osigurala je rješenje kojim se odobrava korištenje surfaktanta u deterdžentu od strane Ministarstva, ukoliko dođe do izmjene geleda količine surfaktanta u istom proizvodu ili se izmijeni način uporabe deterdženta, dostavlja Ministarstvu tehnički dosije ažuriran novim podacima. Listu surfaktanta koji se mogu koristiti u deterdžentima za koje je Ministarstvo izdalo rješenje, kojim se odobrava njihovo korištenje, način korištenja i ograničenja u namjeni, utvrđuje ministar. Nadalje, laboratorije koje utvrđuju biorazgradljivost surfaktanta moraju osigurati sustav kvaliteta usklađen sa načelima DLP, uz osigurane akreditirane metode pri ispitivanju biorazgradljivosti surfaktanta.

U Poglavlju “Posebne odredbe” uređena su određena specifična pitanja iz oblasti kemikalija. Tako je člankom 93. predviđeno da Ministarstvo osigurava mehanizme kojima se određeni podaci dobijeni u postupku upisa u Inventar kemikalija od podnosioca zahtjeva stavljaju javnosti na raspolaganje, te koja je to vrsta podataka koja mora biti dostupna javnosti. Također, člankom 94. Zakona određeno je koji to podaci ne smiju biti dostupni javnosti, a koje Ministarstvo čuva kao poslovnu tajnu. Člankom 95. propisano je da, pored podataka koji se dostavljaju Ministarstvu na temelju ovog zakona ili na opravdani zahtjev Ministarstva, a koji su navedeni kao poslovna tajna, na zahtjev osobe koja dostavlja podatke određenim stupnjem povjerljivosti mogu biti označeni i drugi podaci. Posebno je važno naglasiti da Zakon predviđa da su osobe uposlene u Ministarstvu, zdravstveni djelatnici i suradnici, kao i druge osobe kojima su u obavljanju poslova dostupni podaci koji su ovim zakonom utvrđeni kao poslovna tajna ili imaju oznaku drugog stupnja povjerljivosti, koji je utvrđen postupkom od strane Ministarstva, obvezne da ih čuvaju i po prestanku obavljanja tih poslova sukladno zakonu (članak 96.). Novina u oblasti kemikalija jeste i formiranje Zajedničkog radnog tijela za integrirano upravljanje kemikalijama, kako bi se osiguralo adekvatno upravljanje kemikalijama u svim fazama životnog ciklusa kemikalije od proizvodnje do odlaganja i time doprinijelo održivom razvoju Federacije BiH u oblasti kemikalija. Člankom 97. razrađene su detaljnije odredbe o sastavu i mandatu ovog tima. Člankom 98. propisano je da Ministarstvo mjerodavnom organu carine u BiH dostavlja Integralni inventar kemikalija, koji sadrži podatke o kemikalijama i proizvodima, Listu supstanci kojima se zabranjuje uvoz, Spisak kemikalija za PIC postupak, Spisak kemikalija za postupak prethodnog obavještenja, spisak uvoznika kojima je dato odobrenje za uvoz naročito opasnih kemikalija i druge relevantne liste kemikalija utvrđene i objavljene u Federaciji BiH.

U Poglavlju “Inspekcijski nadzor” utvrđeno je ko vrši nadzor nad primjenom ovog Zakona i propisa donesenih na temelju istog (članak 100.). Člankom 101. opisana su prava i dužnosti ovlaštenog inspektora glede provedbe nadzora nad primjenom ovog Zakona. Člankom 102. utvrđena je i obveza pravnim i fizičkim osobama da omoguće inspektoru obavljanje nadzora i stave na raspolaganje potrebnu količinu uzoraka radi utvrđivanja da li je opasna kemikalija klasificirana, označena i zapakirana sukladno svojstvima iste, kao i da pruže potrebne podatke i obavještenja. Radi praćenja stanja i poduzimanja adekvatnih mjera iz oblasti opasnih kemikalija, sanitarno-zdravstveno-farmaceutska inspekcija obvezna je da dva puta godišnje Ministarstvu dostavi informaciju o nalazima i rezultatima izvršenih inspekcija (članak 103.).

U Poglavlju “Kaznene odredbe” određeni su prekršaji za pravnu osobu, odgovornu osobu u pravnoj osobi, kao i fizičku osobu ukoliko ne postupaju suglasno odredbama ovog Zakona. Visine zapriječenih kazni usuglašene su sa Zakonom o prekršajima Federacije Bosne i Hercegovine (“Službene novine Federacije BiH”, broj 31/06) (čl. 104. i 105.).

U Poglavlju “Prijelazne i završne odredbe” uređena su određena pitanja za prijelazni period, kako bi se osiguralo nesmetano funkcioniranje svih subjekata koji se bave kemikalijama (čl. 106.-111.). Uređeno je i pitanje donošenja Strategije kemijske sigurnosti Federacije BiH u roku od godinu dana od imenovanja Zajedničkog radnog tijela, te u kojem će roku ministar donijeti provedbene propise temeljem ovog Zakona. Ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim Zakonom, propisi koji su ranije doneseni na temelju važećih Zakona iz ove oblasti, ostaju na snazi, i to do donošenja propisa iz člana 108. ovog Zakona. Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o prometu otrova (“Službeni list R BiH”, br. 2/92 i 13/94). Članom 111. predviđeno je da ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u “Službenim novinama Federacije BiH”.

IV – MIŠLJENJA NA ZAKON

1. Parlamentarna rasprava

Nacrt zakona o kemikalijama razmatran je na **19. redovitoj sjednici Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH**. Učešće u raspravi o Nacrtu zakona uzeo je uvaženi zastupnik Jozo Bagarić. Istaknuo je da na Nacrt zakona, u stručnom pogledu, nema primjedbi, te da se radi o zakonu koji je vrlo profesionalno urađen. Istakao je i određene primjedbe glede obima nadležnosti kantona, odnosno kantonalnih ministarstva zdravstva, a koja se utvrđuju ovim zakonom. Također imenovani je imao primjedbe na rješavanja žalbi protiv rješenja donijetih u upravnim postupcima po ovom zakonu smatrajući da ista nisu usuglašena sa propisima o upravnom postupku. Istaknuto je i da procedure koje su ustanovljene Nacrtom zakona poskupljuju proizvode. Na koncu, gospodin Bagarić skreće pažnju da je ustavna obveza na Nacrt zakona pribaviti suglasnost kantona, te da će se oni, u tom mislu, očitovati.

Vezano za izneseni komentar zastupnika Bagarića, treba istaći da Nacrt zakona o kemikalijama, po svojoj materiji i sadržaju podrazumijeva više aspekata, i to prije svega zaštite zdravlja ljudi i javnoga zdravstva, koji su iznimno osjetljivi, ali i aspekt zaštite okoliša i poljoprivrede. Pitanja koja se rješavaju ovim zakonom moraju osigurati potpunu sljedivost i kontrolu, što je moguće postići utvrđivanjem jasnoga sustava uvođenja na tržište kemikalija, kao i njihovog nadzora. U tom kontekstu je iznesen i prijedlog poslova i obveza kantonalnih tijela. Valja istaći da nijedan kanton nije istakao primjedbu u svezi sa njihovim ovlastima. Naprotiv, ukazali su na svoje kapacitete i cijenili da je zakon prihvatljiv sa tog aspekta. Dakle, u smislu podjele nadležnosti, kantoni nisu imali primjedbi ni sugestija, i podržali su predviđena pravna rješenja ovog zakona.

Kada je u pitanju pravo na žalbu, napominjemo da odredbe Nacrta zakona o kemikalijama nisu u suprotnosti sa odredbama Zakona o upravnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, br. 2/98 i 48/99). S tim u svezi ukazujemo na odredbe članka 222. st. 6. i 7. citiranog Zakona, i podsjećamo na pozitivno mišljenje Ureda Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Europske unije, koji je u obvezi cijiniti zakonitost predviđenih pravnih rješenja.

Također, Federalno ministarstvo zdravstva se ne slaže sa tvrdnjom da procedure koje su ustanovljene Nacrtom zakona poskupljuju proizvode. Radi se o uvođenju potpunog reda u oblasti kemikalija sukladno EU direktivama iz ove oblasti, tako da ovaj zakon omogućava da se tržište kemikalija Federacije BiH/BiH usklađuje sa zahtjevima EU tržišta. Zakon se zasniva na načelu da proizvođači, uvoznici ili krajnji korisnici treba da osiguraju da proizvode, prodaju na tržište ili koriste supstance koje nemaju štetno dejstvo na ljudsko zdravlje ili životnu sredinu. Dakle, odredbe ovog zakona zasnovane su na načelu predostrožnosti.

Nadalje, u okviru prvog čitanja Nacrta zakona, **na 15. sjednici Doma naroda Parlamenta Federacije BiH**, učešće u raspravi o tekstu zakona uzeli su uvaženi izaslanici Zoran Jovanović i Sretko Radišić.

Zoran Jovanović je pohvalio napore predlagača da predloži ovaj zakon. Istakao je da je Zakon jako bitan glede nastojanja da se očuva zdravlje i sigurnost građana i da se zaštiti priroda i okolina. Međutim, napominje da je zakon dobar, ali da će ponovno biti pokušaja da se pravne norme mimođu. Gdin Jovanović ističe da bi se trebale pooštriti prekršajne i kaznene mjere za prekršitelje, odnosno da je to način da se pridržavamo zakona. Gdin Jovanović predlaže strožije sankcije za prekršitelje zakona.

Vezano za prijedlog gđina Jovanovića treba istaći da su u Nacrtu zakona definirani prekršaji za pravno lice, odgovorno lice u pravnom licu, kao i fizičko lice ukoliko ne postupaju suglasno odredbama ovog Zakona. Visine zapriječenih kazni usuglašene su sa Zakonom o prekršajima Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 31/06). Valja istaći da je u tijeku usvajanje novog Zakona o prekršajima, koji bi trebao donijeti drugačija, strožija rješenja u svezi sa visinama kazni. Sukladno tome, svi zakoni u oblasti zdravstva, pa i Zakon o kemikalijama, podliježu usklađivanju sa tim odredbama. Međutim, za sada, Zakon o kemikalijama mora se vezati za odredbe važećeg Zakona o prekršajima, koji određuje minimume, kao i maksimume za sve vrste kazni koje predviđa.

Izaslanik Sretko Radišić skrenuo je pažnju na pitanje inspeksijskog nadzora nad primjenom ovog zakona, pošto se u kombinaciju dovode farmakološki, sanitarni i kemijski inspektor, odnosno zdravstveni inspektor. Gdin Radišić navodi da mi, ustvari, imamo svugdje problema kada je u pitanju vrsta djelatnosti sa angažiranjem konkretnog inspektora iz konkretne oblasti, te da se u primjeni ovog zakona vodi računa o tome. Radišić se slaže sa Jovanovićem, te ističe da je potrebno da se pooštre mjere nadzora, odnosno da se zlouporabe ovog zakona onemoguće.

U svezi s tim, treba istaknuti da su odredbe o inspeksijskom nadzoru bile predmetom razmatranja od strane Federalne uprave za inspeksijske poslove. U tom dijelu, navedena uprava dostavila je prijedlog kojim se mijenja odredba članka 100., koji je prihvaćen, čime su poboljšane norme vezane za inspeksijski nadzor, usklađene sa Zakonom o inspekcijama u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 69/05).

2. Javna rasprava

Nacrt zakona o kemikalijama usvojen je na 19. redovitoj sjednici Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine održanoj 11.04.2013.godine, te na 15. redovitoj sjednici Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine održanoj 27.06.2013.godine.

Suglasno Zaključcima oba doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, predlagač zakona, odnosno Vlada Federacije Bosne i Hercegovine zadužena je za provođenje javne rasprave o predmetnom zakonu, i to u trajanju od 60 (šezdeset) dana.

Aktom broj 01-37-3931/13 od 16.07.2013.godine ministarstvo je obavijestilo kantonalna ministarstva zdravstva o navedenom zaključku domova Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, kao i o potrebi da se javne rasprave organiziraju na području svih kantona, a radi pripreme za daljnju obradu zakona.

U svezi sa navedenim zahtjevom, **Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi Hercegovacko-neretvanskog kantona** organiziralo je javnu raspravu 10.09.2014.godine, na koju je pozvalo predstavnike obrađivača zakona. Navedenoj raspravi prisustvovali su predstavnici Federalnog ministarstva zdravstva, međutim, odziv na istu je bio vrlo slab. Zaključak je bio da se Nacrt zakona treba podržati s obzirom na to da se njime po prvi put uređuju pitanja vezana za kemikalije a sukladno propisima Europske unije. Također, pozdravljena je inicijativa da se ovaj zakon donese, cijeneći da na snazi imamo savezne zakone koji su preuzeti sukladno Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine.

Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne politike Unsko-sanskog kantona je stava da Nacrt zakona o kemikalijama po svome sadržaju i formi zadovoljava i može ići u daljnju proceduru. Zavod za javno zdravstvo Unsko-sanskog kantona Bihać nema prijedloga, i mišljenja je da Nacrt zakona o kemikalijama u potpunosti zadovoljava aspekte očuvanja zdravlja ljudi, kao i provođenje propisa koji se odnose na ovlasti zavoda za javno zdravstvo.

Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne politike Unsko-sanskog kantona prosljedilo je i **mišljenje Doma zdravlja Velika Kladuša**. Na Nacrt zakona očitovala se dipl. sanitarni ing. Mirela Hadžić, koja predlaže da se briše stavak 5. članka 19. što je obrazloženo time da je bez obzira na količinu kemikalije korisno da su dostupni podaci iz sigurnosno-tehničkog lista (STL). Treba podsjetiti da stavak 5. članka 19. glasi:

„Izuzetno od stavka 4. ovog članka, STL može biti napisan na nekom od stranih jezika, i to za količinu kemikalije manju od 50 kg godišnje za industrijsku ili laboratorijsku uporabu, i to pod uvjetom:

- a) da je STL urađen sukladno ovom zakonu i općim aktom kojim se uređuje ispunjavanje STL,*
- b) da se uz STL dostavi uputa za sigurno rukovanje, sa neophodnim podacima iz STL na jednom od jezika koji je u službenoj uporabi u BiH.“*

Iz citiranog stavka proizlazi da su podaci iz STL svakako dostupni, ovdje samo govorimo o izuzetku od dostavljanja STL-a na jednom od službenih jezika u uporabi u BiH, a koji se onda veže za količinu kemikalije manju od 50 kg godišnje. Dakle, osiguran je STL, i svi podaci o kemikaliji dostupni su putem istoga.

Nadalje, dipl. sanitarni ing. Mirela Hadžić predlaže da se u članku 23. stavak 1. koji glasi:

„Opskrbljivač koji je u obvezi da uradi STL dužan je da vrši izmjene i dopune sadržaja STL sukladno novim saznanjima o opasnoj kemikaliji, naročito o saznanjima o mjerama koje mogu utjecati na smanjenje rizika ili o saznanjima o nepoznatim opasnostima od kemikalije, kao i o zakonskim odlukama u svezi sa ograničenjem ili zabranom proizvodnje opasne kemikalije ili proizvoda, stavljanjem na tržište ili korištenjem istih.“

iza riječi „smanjenje rizika“ dodaju riječi: „po zdravlje ljudi i od zagađenja životne sredine“. Navedeni prijedlog prihvaćen je i inkorporiran u Nacrt zakona.

Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona dostavilo je mišljenje prema kojem je potrebno kao i za pravno lice, tako i za fizičko lice, koje se bavi prometom na malo opasne kemikalije i proizvoda koji ih sadrže, te fizičko lice koje koristi opasnu kemikaliju ili proizvod u određene svrhe, odobrenje za rad trebalo izdavati Federalno ministarstvo zdravstva, pogotovo ako se uzme u obzir činjenica da se ovim Zakonom propisuje donošenje određenih podzakonskih propisa na federalnoj razini. Također, ističe se da Nacrt zakon ne predviđa detaljno kako u međuvremenu postupati kod konkretnih zahtjeva fizičkih lica prema kantonalnom ministarstvu (koje nije kapacitirano), a uzimajući u obzir naprijed navedeno, kao i činjenicu da cijela materija nije u potpunosti definirana.

Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona u prilogu je dostavilo i **mišljenje JU Zavoda za javno zdravstvo Gorazde**, koji nema primjedbi na tekst Nacrta zakona, te daje pozitivno mišljenje imajući u vidu činjenicu da će se usvajanjem Nacrta zakona o kemikalijama riješiti pitanja koja do sada nisu bila regulirana na području Federacije BiH, naročito donošenjem podzakonskih akata koja proizlaze iz ovog zakona.

U svezi sa komentaram koji je iznijelo Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona mora se napomenuti da je postojeće rješenje u Nacrtu zakona, kada su u pitanju fizička lica koja se bave prometom na malo opasne kemikalije i proizvoda koji ih sadrže, te fizička lica koja koriste opasnu kemikaliju ili proizvod u određene svrhe, u kojim slučajevima se odobrenje veže za ovlašteno kantonalno ministarstvo zdravstva, proizišlo iz potrebe da se osigura dostupnost, ali i brzina rješavanja ovih predmeta, tamo gdje je najbliže tim fizičkim licima, odnosno pred ovlaštenim kantonalnim ministarstvom. Federalno ministarstvo zdravstva ima ograničene kapacitete u kadrovskom smislu, ali osim toga, bio bi veliki teret za same građane ukoliko bi se svaka pojedina dozvola fizičkim osobama izdavala na razini Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno putem Federalnog ministarstva zdravstva. S druge strane, potrebno je voditi računa i o ustavnoj podjeli ovlasti, te osigurati da dio ovlasti u oblasti kemikalija imaju i kantoni, u dijelu koji i u stručnom smislu, omogućava adekvatno praćenje i sve potrebne mjere koje se imaju poduzimati nad kemikalijama, odnosno proizvodima koji ih sadrže.

Vezano za drugi dio komentara Ministarstva za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona, koji se odnosi na tvrdnju da Nacrt zakona ne predviđa detaljno kako u međuvremenu postupati kod konkretnih zahtjeva fizičkih lica prema kantonalnom ministarstvu, treba istaći da je člankom 109. predviđeno da će se, do donošenja propisa iz članka 108. ovog zakona, primjenjivati propisi doneseni temeljem Zakona o prometu otrova ("Službeni list R BiH", br. 2/92 i 13/94), Zakona o prijevozu opasnih materija ("Službeni list R BiH", br. 2/92 i 13/94), Zakona o zdravstvenoj ispravnosti živežnih namirnica i predmeta opće uporabe ("Službeni list R BiH", br. 2/92 i 13/94), kao i lista otrova čiji se promet dozvoljava ("Službene novine Federacije BiH", broj 50/08) i Dopuna Pravilnika o higijensko tehničkim uvjetima koje moraju ispunjavati prometnici otrovima ("Službene novine Federacije BiH broj 60/06), ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom. Radi se, dakle, o primjeni ranijih propisa i shodno tome ovlasti koja su pojedina tijela imala. Kantonalna ministarstva zdravstva ne mogu rješavati zahtjeve fizičkih osoba, po tom osnovu, jer takvih ovlasti nema po važećim propisima, ali stupanjem na snagu novih podzakonskih akata, bit će uređeno i ovo pitanje shodno odredbama Nacrta zakona.

Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine dostavio je mišljenje u svezi sa člankom 81. stavak 3. Nacrta zakona, prema kojem je predviđeno

da Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zavod) donosi program provođenja sustavnog praćenja kemikalija, te da je ovlašten za njegovu implementaciju. Zavod ističe da ne posjeduju kapacitete glede prostora, opreme i kadra za obavljanje aktivnosti koje su predviđene Nacrtom zakona o kemikalijama. Navodi se da je ovo pitanje razmatrano na sastanku Odjela za osiguranje kvaliteta Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH, na kojem je zaključeno da je neophodno napraviti izmjene u predloženom Nacrtu. Navedeni zaključak je donesen i na temelju činjenice da u drugim zemljama u regionu, sustavno praćenje kemikalija nije u ovlasti zavoda za javno zdravstvo, već da tu djelatnost prate isključivo institucije koje se bave procjenom kemikalija koje su u prometu na tržištu, kao što je Institut za toksikologiju i antidoping u Hrvatskoj. Zavod predlaže da se navedeni članak briše, a da se ova odgovornost dodijeli drugoj relevantnoj instituciji.

U svezi sa iznesenim prijedlogom, obrađivač propisa ne prihvata isti iz razloga što je Nacrt zakona o kemikalijama usklađen sa sustavnim zakonom u oblasti zdravstva, a to je Zakon o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine Federacije BiH“, br. 46/10 i 75/13). Naime, člankom 117. Zakona o zdravstvenoj zaštiti propisano je da Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine, između ostalog, obavlja i poslove „*planiranja i nadziranja provođenja mjera zaštite života i zdravlja ljudi od štetnog djelovanja otrovnih tvari pri redovitom korištenju, odnosno u slučajevima vanrednog događaja ili pri sumnji na vanredni događaj*“. Iz citirane odredbe nesumnjivo proizlazi obveza Zavoda u dijelu planiranja i praćenja provođenja mjera zaštite života i zdravlja ljudi od štetnog djelovanja otrovnih tvari, tj. kemikalija. Ova vrsta planiranja i praćenja zapravo jeste sustavno praćenje, u dijelu ovlasti samoga Zavoda, i ne izlazi van okvira propisanih ovlasti Zavoda koje su utvrđene Zakonom o zdravstvenoj zaštiti. S druge strane, moraju se cijeliti okolnosti Federacije BiH i činjenica da nije moguće u uvjetima *Stand by* aranžmana i ugovora sa MMF-om planirati i kapacitirati posebnu instituciju koja bi se bavila praćenjem kemikalija. Kao obrađivač propisa, cijenimo da su Zavodu samo dodijeljeni poslovi koje i sustavni zakon iz oblasti zdravstva tretira na isti način, te da odredba članka 81. Nacrta zakona, s te strane, nije sporna.

Ostala ministarstva nisu dostavila rezultate javne rasprave.

3. Mišljenja na Nacrt zakona

Suglasno Poslovniku o radu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 6/10, 37/10 i 62/10), obrađivač zakona ponovno je uputio tekst Nacrta zakona na mišljenje Uredu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Europske unije, Federalnom ministarstvu pravde, Federalnom ministarstvu finansija/financija, od kojih je zaprimio pozitivna mišljenja. Treba napomenuti da je zakon usklađivan sa propisima Europske unije, što je potvrđeno od strane Ureda Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Europske unije. Ovjerena izjava o usklađenosti sa pratećim uporednim prikazima dostavlja se u prilogu ovog zakona.

Pozitivno mišljenje na Nacrt zakona zaprimljeno je i od Gender centra Federacije Bosne i Hercegovine. Kada je u pitanju ravnopravnost spolova, a suglasno mišljenju Gender centra Federacije Bosne i Hercegovine, konstatiramo da je Prednacrt zakona usuglašen sa odredbama Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH – prečišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, br. 32/10).

Nadalje, Nacrt zakona upućen je na mišljenje i Federalnoj upravi za inspeksijske poslove, koja je predložila izmjenu članka 100. U svezi s tim, prijedlog je razmotren i u

Nacrt zakona ugrađen novi članak 100. koji se odnosi na inspekcijski nadzor. Odredba usuglašena sa Zakonom o inspekcijama u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 69/05).

Cijeneći da su u fazi izrade Prednacrta zakona u cjelosti prihvaćeni prijedlozi i sugestije iznesene od strane Uprave Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja (koja djeluje u okviru Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH) i Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, oni se u ponovnom traženju mišljenja nisu očitovali. U odnosu na Prednacrt zakona, pozitivno mišljenje sada je dostavilo i Federalno ministarstvo okoliša i turizma.

Positivna mišljenja na Nacrt zakona zaprimljena su od većine kantona. Određene prijedloge imalo je samo Ministarstvo zdravstva Tuzlanskog kantona, u svezi sa čl. 6. i 60., koji su prihvaćeni i ugrađeni u tekst zakona. Što se tiče Ministarstva za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona, dostavljeno je mišljenje prema kojem ovo ministarstvo ostaje pri svom ranijem stavu (mišljenje dostavljeno u okviru javne rasprave), te ističu da nemaju novih primjedbi. U svezi sa njihovim ranijim mišljenjem upućujemo na očitovanje dato na strani 45. ovog Obrazloženja.

V - FINACIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog Zakona nisu potrebna dodatna finansijska sredstva.

Međutim, u svezi sa primjenom ovog Zakona, nakon njegovog stupanja na snagu, što se može očekivati tijekom 2014.godine, potrebno je ukazati na sljedeće:

Federalno ministarstva zdravstva trenutno nije kadrovski kapacitirano da bi moglo provoditi ovaj Zakon. S tim u svezi, do stupanja na snagu Zakona, potrebno je u unutarnjoj sistematizaciji radnih mjesta predvidjeti formiranje Odsjeka za kemikalije i biocide u okviru Sektora za farmaciju. Navedeno podrazumijeva upošljavanje novih državnih službenika u rangju šefa Odsjeka i dva stručna savjetnika. U tom smislu, mora se skrenuti pažnja da bi ovo zahtijevalo izdvajanje dodatnih sredstava za uposlenike Odsjeka za kemikalije i biocide. Međutim, Federalno ministarstvo zdravstva razmotrilo je ovo pitanje i sa aspekta činjenice da će određeni broj uposlenika ministarstva u ovoj i sljedećoj godini steći uvjete za mirovinu, što bi značilo da će se morati popunjavati tako upražnjena radna mjesta. Ako se ovo uzme u obzir, popunjavanje navedenog Odsjeka ne bi teretilo Proračun Federacije BiH jer bi prijem novih usposlenika bio vezan za odlazak u mirovinu sadašnjih, što znači da ne bi bilo povećanja ukupnog broja uposlenih, odnosno povećanja proračunskih sredstava po osnovu plaća i naknada za uposlene.

Stoga, napominjemo da će ministarstvo, u periodu koji slijedi, postepeno rješavati problem kapacitiranosti, odnosno adekvatnog stručnog kadra koji će biti zadužen za provedbu odredbi ovog Zakona, a shodno naprijed navedenim okolnostima.

Također, valja istaći da se problem nedostatka stručnih kadrova odnosi ne samo na primjenu Zakona o kemikalijama, već i na Zakon o biocidima, međutim, isti kadar bi se bavio provedbom i jednog i drugog Zakona.

Na koncu, važno je ukazati i da Zakon predviđa da podnositelji zahtjeva plaćaju određene naknade za provođenje administrativnih postupka utvrđenih ovim Zakonom, a što je definirano kao prihod Proračuna Federacije BiH. Dakle, provedba ovog Zakona osigurava značajan priliv sredstava u Proračun Federacije BiH putem predviđenih naknada za podnositelje zahtjeva.

Ponovo ističemo da se u oblasti kemikalija primjenjuju zastarjeli propisi, te da se radi o oblasti koja je u Republici Srpskoj uređena sukladno propisima EU, što proizvodi nejednakosti za subjekte koji posluju u ovoj oblasti spram njihovog mjesta registracije, ali i različit pristup s aspekta sigurnosti. S tim u svezi, potrebno je i u tom kontekstu cijeliti potrebu ujednačavanja svih pitanja vezanih za oblast kemikalija na području Federacije BiH, a radi jedinstvenog pristupa i postupanja sa kemikalijama na području cijele BiH, pri tome, naravno, vodeći računa o propisima Europske unije. Tako je uređenje oblasti kemikalija na području Federacije BiH svakako i doprinos funkcioniranju jedinstvenog tržišta BiH.